

Onder druk

Evaluatie van de gebeurtenissen in Amsterdam
rond de wedstrijd Ajax – Maccabi Tel Aviv op 7 november 2024

Juni 2025

Inhoudsopgave

Afkortingenlijst en begrippen.....	1
Voorwoord	2
1 Inleiding.....	3
1.1 Aanleiding.....	3
1.2 Doelen, onderzoeksvragen en afbakening.....	4
1.3 Onderzoeksaanpak	4
1.4 Leeswijzer	5
2 Conclusies en aanbevelingen	6
2.1 Inleiding.....	6
2.2 Context.....	8
2.3 Conclusies.....	8
2.5 Leerpunten en aanbevelingen.....	12
2.6 Groeiende invloed van risicofactoren bij ongeregelheden	14
3 Voorbereiding en risico-inschatting.....	16
3.1 Gemeente, politie, OM, Ajax, Johan Crujff ArenA startten tijdig met de voorbereiding en duiding van de wedstrijd en werkten nauw en intensief samen	16
3.2 Het risico rondom de wedstrijd is door alle partijen serieus genomen. De voorbereiding en aanpak heeft betrekking op verschillende aandachtsgebieden en vond plaats vanuit gemeenschappelijke doelen en uitgangspunten	16
3.3 In de voorbereiding werkten partijen overwegend informatiegestuurd, met oog voor risico's. Daarbij is uitgegaan van het uitgangspunt risicobeheersing en geen risico uitsluiting. Risico's zijn immers nooit volledig uit te sluiten.....	19
4. Van de aanloop naar de wedstrijd tot het kantelmoment na de wedstrijd.....	21
4.1 Escalaties op de avond voor de wedstrijd leidden tot het tijdig heroverwegen van maatregelen en treffen van aanvullende maatregelen	21
4.2 De tijdens de fanwalk geroepen leuzen zijn niet gesignaleerd; hierop had ingegrepen kunnen worden.....	22
4.3 Het besluit Ajax en Maccabi-supporters gelijktijdig te laten uitstromen is een weloverwogen en navolgbaar besluit	22
4.4 De timing en vorm van operationele overdracht tussen de SGBO-staven bleek achteraf ongelukkig	23
4.5 De escalatie verraste in het moment en was kort en hevig.....	23
5. Gevoel van onveiligheid, mediadynamiek en persconferentie	25
5.1 Gevoel van onveiligheid bleef	25
5.2 Het ontbrak in de nacht aan externe informatievoorziening vanuit de politie en in de vroege ochtend aan betekenisgeving vanuit politie en gemeente.....	26
5.3 De driehoek poogde in de persconferentie de situatie te duiden met de tot dan toe bekende feiten.....	30
Bijlage A - Tijdelij op hoofdlijnen.....	32
Bijlage B – Documentenoverzicht en verwijzingen	35
Bijlage C – Respondentenlijst	37
Disclaimer leerevaluatie	38
Over het COT	38

Afkortingenlijst en begrippen

Afkorting	Definitie
AC	Algemeen Commandant
CCB	Afdeling Conflict- en Crisisbeheersing (politie)
CIV	Centraal Informatiepunt Voetbalvandalisme
HIN	Hoofd Informatie
HOPS	Hoofd Opsporing
HOHA	Hoofd Orde Handhaving
JenV	Justitie en Veiligheid
NCTV	Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid
OM	Openbaar Ministerie
OOV	Openbare Orde en Veiligheid
SGBO	Staf Grootchalig en Bijzonder Optreden
UEFA	Union of European Football Associates
Wom	Wet openbare manifestaties

Begrippen	Uitleg
Driehoek	Burgemeester, hoofdofficier van justitie, politiechef
Subdriehoek	Ambtelijke vertegenwoordiging van de driehoek
Fanwalk	Gebruikelijke wandeling door de binnenstad door voetbalsupporters voorafgaand aan de wedstrijd
Knophoofd	Een SGBO bestaat uit verschillende knophoofden, allen verantwoordelijk voor een ander politieproces
VUCA wereld	VUCA is een afkorting die staat voor Volatility, Uncertainty, Complexity, en Ambiguity. Vaak vertaald als: Wisselvallig, Onzeker, Complex en Dubbelzinnig

Voorwoord

Op 7 november 2024 vond de voetbalwedstrijd plaats tussen Ajax en Maccabi Tel Aviv in de Johan Cruyff ArenA. Waar sport leidt tot verbroedering bleek het hier een aanleiding voor het samenbrengen van groepen en personen met uiteenlopende opvattingen. Dit leidde uiteindelijk tot escalaties, ongeregelde heden en ernstige geweldsincidenten in Amsterdam. De situatie kent alleen verliezers. De ongeregelde heden hebben diepe indruk gemaakt op de stad, haar inwoners en allen die betrokken waren bij deze gebeurtenissen. Veel mensen hebben die avond, die nacht en de daaropvolgende dagen gevoelens van angst, onveiligheid en onrust ervaren.

Wij realiseren ons dat wij met dit rapport mogelijk geen antwoord geven op alle vragen die leven. Hoe kon dit ontstaan? En was dit te voorkomen? Het antwoord daarop is complex. De geweldsincidenten ontstonden in een moment waarop de geopolitieke spanningen voelbaar waren en de tegenstellingen in de samenleving groot. Dit is helaas vandaag de dag niet anders. Kan dit weer gebeuren? Waarschijnlijk niet op exact deze manier. We kunnen helaas onmogelijk uitsluiten dat situaties als deze zich opnieuw voordoen. De driehoek van Amsterdam wil mede daarom graag leren van de gebeurtenissen.

Voor deze evaluatie spraken wij met verschillende professionals die op enig moment betrokken waren bij de voorbereiding op de wedstrijd, de begeleiding tijdens de wedstrijd en de ongeregelde heden na de wedstrijd. De gebeurtenissen hebben op velen van hen grote indruk gemaakt. Wij willen allen bedanken die aan deze evaluatie een bijdrage hebben geleverd.

5.1, 2, e

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Op donderdag 7 november 2024 vindt de voetbalwedstrijd Ajax–Maccabi Tel Aviv FC plaats in de Johan Cruijff ArenA in Amsterdam. Deze wedstrijd is zowel operationeel als bestuurlijk voorbereid door de subdriehoek en de driehoek van Amsterdam. De situatie wordt nauwlettend gevolgd vanwege de brede maatschappelijke context en gevoeligheden. Deze duiden we in hoofdstuk 2.

De avond voorafgaand aan de wedstrijd is het op enkele plekken in het centrum van Amsterdam onrustig en vinden verschillende incidenten plaats waarbij voetbalsupporters van Maccabi Tel Aviv en pro-Palestijnse aanhangers over en weer geweld gebruiken. Het leidt tot aanvullende maatregelen op de dag van de wedstrijd. De wedstrijd zelf verloopt ogenschijnlijk rustig.

In de nacht na de wedstrijd ontstaat een korte maar hevige situatie. Israëliische supporters worden op verschillende plaatsen in de stad aangevallen en mishandeld. Er zijn op dat moment 800 agenten¹ op de been, waaronder de Mobiele Eenheid, om te reageren op meldingen, op te treden tegen incidenten en om de supporters te beschermen. Enkele mensen raken gewond en worden behandeld in het ziekenhuis. De gebeurtenissen leiden tot nationale en internationale verontwaardiging.

De driehoek van Amsterdam geeft tijdens een persconferentie op vrijdag 8 november een toelichting op de situatie. Het Openbaar Ministerie (OM) laat weten dat er in de nacht van 7 op 8 november 62 aanhoudingen zijn verricht, wegens onder andere openlijke geweldpleging, vernieling en het verstoren van de openbare orde.

---

¹ Voor, tijdens en na de wedstrijd fluctueerde de politiecapaciteit tussen de 800 en 1200 personen.

De gebeurtenissen hebben veel impact gehad op de stad Amsterdam. De driehoek van Amsterdam wil leren van deze gebeurtenissen en van het eigen handelen en optreden. Het COT Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement (COT) voerde in dat kader deze evaluatie uit.

1.2 Doelen, onderzoeksvragen en afbakening

Het doel van deze evaluatie is om te komen tot inzichten en lessen voor de, bij de bewuste wedstrijd, betrokken driehoeksorganisaties. Het COT ondersteunt bij het leren met behulp van een evaluatieonderzoek en rapport. Door te reflecteren op de gebeurtenissen zorgen wij ervoor dat leerpunten en ervaringen geborgd worden.

Deze evaluatie richt zich op leren, niet op verantwoorden. Om te komen tot inhoudelijke leerpunten is gekeken naar de volgende inhoudelijke thema's:

- de voorbereiding en de risico-inschattingen;
- de bestuurlijke preparatie en besluitvorming, het bestuurlijk handelen;
- de operationele preparatie en besluitvorming;
- onderlinge (informatie) uitwisseling.

Verdiepend op deze thema's zijn enkele onderzoeksvragen geformuleerd, deze beantwoorden wij separaat in hoofdstuk 2:

- Welke lessen zijn er te trekken ten aanzien van de duiding van de risico's van de aanwezigheid van uitsupporters bij Europese voetbalwedstrijden en de bijbehorende maatregelen?
- Welke sturing heeft de driehoek gegeven, welke dilemma's zijn er ontstaan en welke afwegingen heeft de driehoek gemaakt?
- Met welke dynamiek in de stad werd de politie geconfronteerd? Onder meer de zogenaamde 'flitsaanvallen' tegen individuele personen, welke plaatsvonden in een bredere context van ongeregelheden en spanningen.
- Op welke wijze zou de politie in de toekomst beter zicht kunnen hebben op deze 'flitsaanvallen' en wat zijn daarin de mogelijke handelingsperspectieven voor optreden?

De Inspectie Justitie en Veiligheid (Inspectie JenV) onderzoekt de manier waarop de politie en de Nationaal Coördinator Terrorismedbestrijding en Veiligheid (NCTV) hun werk hebben gedaan. De nadruk in dat onderzoek ligt op de informatie-uitwisseling en samenwerking tussen de politie, de NCTV en overige partners. De Inspectie JenV onderzoekt onder meer op basis van welke informatie de politie welke maatregelen heeft genomen. Ook onderzoekt zij welke dreigingsinschatting en andere informatie vanuit NCTV gedeeld is in de voorbereiding en tijdens de ongeregelheden. Tijdens deze evaluatie is enkele keren contact geweest tussen de onderzoekers van de Inspectie JenV en het COT om informatie op hoofdlijnen te bespreken en overlap te beperken.

1.3 Onderzoeksaanpak

De evaluatie is uitgevoerd tussen december 2024 en mei 2025. Om de onderzoeksvragen te operationaliseren keken we naar (bestaande) afspraken, doelen en uitgangspunten van de Amsterdamse driehoek en stelden wij een tijdlijn op hoofdlijnen op. Deze is te vinden in bijlage A. Wij bestudeerden de voorbereiding op de wedstrijd, keken naar het handelen op basis van bestaande afspraken en keken naar afspraken gemaakt op basis van de risico-inschatting. Om beeld te krijgen van de wijze waarop afstemming binnen de driehoek plaatsvond, bestudeerden wij adviezen, notulen en andere documentatie. Hieronder bevonden zich ook documenten die zicht gaven op de voorbereidingen van de driehoekspartners zoals sitraps, notulen van de driehoek en subdriehoek, adviezen van de afdeling Conflict- en Crisisbeheersing van de politie (CCB) en de adviezen van de afdeling Openbare Orde en Veiligheid (OOV) van de gemeente, risicoanalyses, communicatieadviezen, omgevingsanalyses en andere relevante documentatie. Een overzicht van de voor deze evaluatie gebruikte documentatie is te vinden in bijlage B.

Om een goed beeld te krijgen van de operationele en bestuurlijke afwegingen die zijn gemaakt bij preparatie en besluitvorming, voerden we verdiepende gesprekken met sleutelfunctionarissen. Een overzicht van respondenten is te vinden in bijlage C. Na afronding van de documentanalyse en de gesprekken vond een reflectiesessie plaats met een deel van de respondenten. In deze reflectiesessie zijn de eerste observaties besproken. Samen met de deelnemers reflecteerden wij of de opbrengst volledig was. Belangrijke doelen van deze bijeenkomst waren het bij elkaar brengen van verschillende perspectieven en partijen gezamenlijk laten reflecteren op de door hen gevolgde aanpak. Ook zijn de eerste observaties gedeeld met de driehoek, met als doel hen mee te nemen in de observaties en het toetsen of deze leidden tot aanvullende vragen bij de opdrachtgever.

Begeleiding tussentijds

Tussentijds vonden enkele overleggen met een door opdrachtgever aangestelde begeleidingscommissie plaats. Deze bestond uit vertegenwoordigers van de gemeente Amsterdam, OM en politie. Zij ondersteunden in het begeleiden van het proces rondom de evaluatie, waarvoor we hen graag bedanken. Alle input uit documenten, gesprekken, beide sessies en tussentijdse momenten is verwerkt in dit rapport.

1.4 Leeswijzer

Dit rapport kent de volgende opbouw. Allereerst schetsen we in hoofdstuk 2 de omstandigheden die nodig zijn om de conclusies en aanbevelingen te kunnen plaatsen. Ook beantwoorden we in dit hoofdstuk de onderzoeksvragen. In hoofdstuk 3 gaan we in op de voorbereiding op de wedstrijd, de demonstratie hiertegen en de Nationale Kristallnachtherdenking. We schetsen de uitdagingen en operationele en strategische besluiten. Vervolgens duiden we in hoofdstuk 4 de aanloop naar de wedstrijd Ajax–Maccabi Tel Aviv en het kantelpunt rondom de ongeregelheden in Amsterdam. In het laatste hoofdstuk, 5, schetsen we onze observaties ten aanzien van de mediadynamiek in de nacht en ochtend na de ongeregelheden en de persconferentie.

2 Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk beantwoorden wij de onderzoeksvragen op basis van documenten, gesprekken, de reflectiesessie en tussentijdse momenten met betrokkenen. Om deze te duiden schetsen we eerst de hoofdlijnen van de situatie en de context waarin de situatie zich voordeed. Vervolgens nemen we u mee in de beantwoording van de onderzoeksvragen, de leerpunten en de aanbevelingen.

2.1 Inleiding

Amsterdam werd in de vroege ochtend van 8 november 2024 wereldnieuws. Aanleiding hiervoor was een samenloop van omstandigheden die leidde tot geweldsuitpattingen. Op 7 november 2024 vond naast de Europa League-wedstrijd Ajax – Maccabi Tel Aviv ook een demonstratie tegen de aanwezigheid van Maccabi Tel Aviv supporters en de Nationale Kristallnachtherdenking plaats. Sinds de aanval van Hamas op Israël op 7 oktober 2023 zijn regelmatig demonstraties in Amsterdam. Ook in aanloop naar de wedstrijddag en in de voorbereiding werd wekelijks gedemonstreerd vanwege de situatie in het Midden-Oosten.

Betrokken partijen, zoals de gemeente, de politie en het OM, werkten vanaf de UEFA-loting op 30 augustus 2024 intensief samen, onder andere met Ajax en de Johan Cruyff ArenA, om de wedstrijd Ajax–Maccabi Tel Aviv ordelijk te laten verlopen. De voorbereiding op de wedstrijd richt zich op verschillende aandachtsgebieden; waaronder voetbalgerelateerde zaken, het omgaan met demonstraties, de Nationale Kristallnachtherdenking en het omgaan met de geopolitieke spanningen in de stad. De combinatie van factoren maakt dat de (sub)driehoek de wedstrijd bestempelt als een hoog risico-wedstrijd. Verschillende operationele en bestuurlijke dilemma's komen tijdens de voorbereiding naar voren: het verbieden van de wedstrijd, de risicoclassificatie van de wedstrijd, het weren van Maccabi Tel Aviv-supporters en het toestaan van een fanwalk en bepalen van de bijbehorende route zijn allen zorgvuldig afgewogen. Deze afwegingen leidden tot een grote politieke inzet. Tijdens de voorbereiding is geregeld contact onderhouden met stakeholders zoals de NCTV.

Op 6 november 2024 arriveren de eerste Maccabi-supporters in Amsterdam. Die avond vinden verschillende incidenten plaats in de binnenstad, waaronder geweldsincidenten tussen Maccabi-supporters en anderen. Een veelgedeelde beeld is een incident waarbij een Palestijnse vlag van een gevel getrokken wordt. Ook verschijnen beelden waarbij Maccabi-supporters geweld gebruiken richting een taxi en de chauffeur. Op de Johan Cruiff ArenA worden met graffiti pro-Palestijnse leuzen gespoten. Over en weer wordt tussen groepen geweld gebruikt. De incidenten in de avond leiden in de ochtend van 7 november tot het heroverwegen van besluiten en maatregelen door de Amsterdamse driehoek. Het al dan niet verbieden van de wedstrijd komt, onder andere, opnieuw ter sprake. Er zijn echter vele Maccabi-supporters al in Amsterdam, waardoor hiertoe niet is besloten. Wel wordt aan de Johan Cruiff ArenA verzocht de deuren eerder te openen, roept de politie extra ME in dienst en roepen de gemeente, Ajax en KNVB op de wedstrijd ordelijk te laten verlopen. In aanloop naar de wedstrijd vinden de gehele dag kleine incidenten plaats, waaronder hit and run-acties. De politie acteert geregeld. Alle incidenten passen bij de verwachtingen en vallen binnen de scenario's die operationeel en bestuurlijk zijn voorbereid.

Om 17.30 uur start de fanwalk van Maccabi-supporters. Hierbij zijn kwetsende en/of racistische leuzen geroepen waar niet op is ingegrepen. Deze zijn tijdens de fanwalk niet gesignaleerd vanwege het feit dat de leuzen in het Hebreeuws werden geuit. De aangekondigde demonstratie op het Anton de Komplein tegen de aanwezigheid van de Maccabi-supporters start rond 17.00 uur. Een uur later ontstaan hier de eerste incidenten en moet de politie optreden. Om 18.30 uur start de Kristallnachtherdenking in de Portugees-Israëlietische Synagoge. De burgemeester besluit vanwege de situatie in de stad niet aan te sluiten. Deze herdenking verloopt zonder noemenswaardige incidenten en is rond 20.00 uur ten einde.

De wedstrijd start om 21.00 uur. Rond het stadion vinden enkele incidenten plaats, zo wordt geprobeerd het stadion in te klimmen. Tijdens de wedstrijd is de situatie op straat beheersbaar. Online neemt de dreiging zichtbaar toe. De politie signaleert berichten met dreigingen richting Maccabi-supporters. Het SGB0 besluit weloverwogen zowel Ajax- als Maccabi-supporters gelijktijdig te laten vertrekken uit het stadion. Op die manier vindt vermenging plaats. De doelen van dit besluit zijn om ervoor te zorgen dat Maccabi-supporters geen target worden en het voorkomen van een ontmoeting met Fenerbahçe-supporters die uit Alkmaar komen.

Direct na de wedstrijd blijft de situatie voor de politie in eerste instantie beheersbaar. De uitstroom van supporters verloopt volgens plan. Rond het stadion en in de stad vinden incidenten plaats, deze pasten steeds bij de risico-inschatting die vooraf was opgesteld. De SGB0 staat op het punt na een lange dienst over te dragen aan een kern-SGB0, verantwoordelijk voor de openbare orde in de nacht. Rond middernacht escaleert de situatie alsnog, kort en hevig, waarbij relschoppers een tactiek hanteren die zij niet eerder lieten zien, gericht tegen individuen en kleine groepjes, zogenaamde 'flitsaanvallen'². De kern-SGB0 wijzigde van strategie en besloot breder te kijken naar individuele meldingen en supporters als groep te beschermen en te begeleiden naar hotels. Na ongeveer anderhalf uur (rond 01:30 uur) ontstaat een beheersbare situatie en keert de *operationele* rust in de stad terug. Het aantal meldingen blijft echter hoog. Alle meldingen die binnenkomen krijgen aandacht. Het merendeel blijkt loos alarm of er was inmiddels op de melding geacteerd. In de nacht ontstonden verschillende beelden

---

² Voor de incidenten die plaatsvonden tijdens de escalatie tussen 23:55-01:30 uur in de nacht van 7 op 8 november, houden we in dit rapport de term 'flitsaanvallen' aan. Deze term is voor het eerst door de politie zelf gebruikt om deze vorm van geweld te duiden. Daaronder verstaan wij fysieke aanvallen waarbij individuen of kleine groepen zich snel verplaatsen door een gebied. De daders selecteren hun slachtoffers op basis van uiterlijke kenmerken en slaan toe op momenten niet direct aanwezig is. Deze aanvallen worden bijvoorbeeld uitgevoerd door scooters, fat-bikes, taxi's of te voet. 'Flitsaanvallen' kenmerken zich door hun onvoorspelbare karakter en de snelle verplaatsing van daders.

over de situatie op straat. Veel Maccabi-supporters voelden zich nog onveilig, ook in hotels. Ook via bestuurlijke kanalen kwamen veel meldingen binnen. Deze zijn allen opgevolgd door de politie.

Tijdens de nacht en vroege ochtend leverde de driehoek aanzienlijke inspanningen om de rust in de stad te herstellen. De driehoek stond continu in contact met de SGBO. Er vonden meerdere overleggen plaats, waaruit maatregelen zoals een noodverordening en het verlengen van het veiligheidsrisicogebied (met preventief fouilleren) volgden. Het was een uitdaging om een gedeeld integraal beeld te vormen door verschillende (en tegenstrijdige) meldingen. De burgemeester had veelvuldig contact met betrokkenen, zoals de Israëlische ambassade, de NCTV en het ministerie van JenV.

De gebeurtenissen leidden in de vroege ochtend tot grote (inter)nationale verontwaardiging. Deze reacties waren veelal gebaseerd op indirecte bronnen en de beperkte informatie die in de nacht beschikbaar was. Uit Israël komt het bericht dat reddingsvluchten naar Nederland onderweg zouden zijn om Maccabi-supporters op te halen. Ook Nederlandse politici reageren in de vroege ochtend fel op de gebeurtenissen. Op dat moment is nog veel onduidelijk over wat zich exact heeft afgespeeld. De dynamiek die ontstond heeft de impact vergroot. De driehoek liet in een statement weten via een persconferentie te reageren op de gebeurtenissen.

2.2 Context

De conclusies en leerpunten uit deze evaluatie dienen te worden gelezen in het licht van de bredere context waarin de bewuste wedstrijd, en ook de Kristallnachtherdenking, zich afspeelden. De gevoeligheid is nauwelijks in enkele zinnen te vatten. Sinds de aanslag door Hamas op 7 oktober 2023, en de daaropvolgende geweldssituatie die tot de dag van vandaag aanhoudt, zijn de (geopolitieke) spanningen in heel Nederland en in Amsterdam in het bijzonder toegenomen. De stad Amsterdam, bekend om haar diverse, multiculturele bevolking en om haar oorlogstrauma, heeft tot op de dag van vandaag te maken met verhoogde spanningen tussen verschillende gemeenschappen.

In 2024 is zowel door pro-Palestijnse als pro-Israëlische groepen veel gedemonstreerd en geprotesteerd. Verschillende evenementen zijn de afgelopen jaren verstoord en brachten risico's en maatregelen met zich mee. In verschillende gevallen leidden deze demonstraties tot confrontaties en forse politie-inzet om de orde te handhaven. De driehoek van Amsterdam en gemeenschapsleiders roepen steeds op tot kalme en dialoog met elkaar, om verdere escalatie te voorkomen en de sociale cohesie in de stad te behouden. Het risico op ongeregelde heden ligt continu aan de oppervlakte.

2.3 Conclusies

De Amsterdamse driehoek stond voor verschillende lastige dilemma's en keuzes in de voorbereiding op de bewuste wedstrijd, ten aanzien van de te hanteren strategie, en het verzamelen en duiden van informatie over wat er zou kunnen gebeuren. Op basis van documentatie, gesprekken, sessies en open bronnen komen wij tot de volgende conclusies.

- Gemeente, politie, OM, Ajax en Johan Cruijff ArenA startten tijdig met de voorbereiding en duiding van de wedstrijd en werkten nauw en intensief samen.** Voor elk thema, zoals de voetbalwedstrijd, demonstraties / openbare orde, en geopolitiek, is zowel vanuit operationeel als strategisch perspectief bekeken welke voorbereidingen wenselijk en noodzakelijk waren. Een voorbeeld van een besluit dat hieruit voortkwam, is het bepalen van de risicoclassificatie van de wedstrijd.
1. Er was sprake van een collectieve toewijding, waar eenieder aan bijdroeg. Ongeacht de gebeurtenissen is deze samenwerking positief ervaren

2. Het risico rondom de wedstrijd is door alle partijen serieus genomen. De voorbereiding en aanpak heeft betrekking op verschillende aandachtsgebieden en vond plaats vanuit gemeenschappelijke doelen. De risico's rondom de wedstrijd zijn door alle partijen serieus genomen, waarbij de brede maatschappelijke context, zoals de geopolitieke spanningen, de Kristallnachtherdenking en de diverse demonstraties, continu is meegewogen. De voorbereiding en aanpak richtten zich op verschillende aandachtsgebieden en vonden plaats vanuit gemeenschappelijke doelen: het waarborgen van de veiligheid in de stad en het stadion en het bieden van ruimte aan alle geluiden, met als leidend principe dat "Amsterdam van ons allemaal is en de rechtsstaat er voor iedereen is." De genomen maatregelen sloten aan bij deze doelen.

3. In de voorbereiding werkten partijen overwegend informatiegestuurd, met oog voor risico's. Daarbij is uitgegaan van het uitgangspunt risicobeheersing en geen risico uitsluiting. Risico's kunnen immers nooit volledig worden uitgesloten. Partijen werkten overwegend informatiegestuurd, wat betekent dat nieuwe informatie steeds beoordeeld werd om af te wegen of het nodig was om (aanvullende) maatregelen te treffen. In de voorbereiding zijn verschillende scenario's uitgewerkt, daarbij is ook gekeken naar potentiële risico's. De meeste kritieke besluiten zijn, in lijn met de doelen en uitgangspunten, informatiegestuurd met oog voor risico's genomen. We begrijpen de keuze hiervoor. In een steeds sneller veranderende, onvoorspelbare en complexe wereld (VUCA-wereld)³ wordt informatie echter steeds minder betrouwbaar en zal een steeds flexibelere inzet noodzakelijk zijn om te kunnen anticiperen op risico's of onverwachte gebeurtenissen. Het is denkbaar dat besluiten steeds vaker risicogestuurd worden genomen. Enkele besluiten zijn ook nu al risicogestuurd genomen, zoals bijvoorbeeld de classificatie van de wedstrijd als hoog risico.

4. Escalaties in de avond voor de wedstrijd leidden tot het tijdig heroverwegen van maatregelen en treffen van aanvullende maatregelen. Op de dag van de wedstrijd komen zowel driehoek als SGBO in de ochtend eerder dan voorzien bijeen om de situatie te beoordelen. Het leidt tot aanvullende maatregelen.

5. De tijdens de fanwalk geroepen leuzen zijn niet gesignaleerd; hierop had ingegrepen kunnen worden. De inhoud van de leuzen was echter in het moment onbekend bij de politie. Als deze wel bekend en herkend was geweest, had dit in ieder geval tot een bewuste afweging moeten leiden over het al dan niet ingrijpen. In deze afweging kan dan meegenomen worden of ingrijpen in het moment een escalerend effect heeft dat tot openbare orde risico's leidt. Het leidende principe in de voorbereiding was: ingrijpen bij strafbare feiten. Achteraf valt niet vast te stellen of ingrijpen had bijgedragen aan een ander verloop van de avond.

6. Het besluit Ajax- en Maccabi-supporters gelijktijdig te laten uitstromen is een weloverwogen en navolgbaar besluit. Deze afweging is zorgvuldig gemaakt en was logisch gezien de omstandigheden.

7. De timing en vorm van de operationele overdracht tussen de SGBO-staven bleek achteraf ongelukkig. Verschillende procesverantwoordelijken ("knophoofden") moesten het overdrachtmoment verlaten om sturing te geven aan de operatie. Achteraf gezien had een andere overdrachtsmethode bijgedragen aan het snel in positie brengen van de kern-SGBO.

---

³ Zie voor verdere toelichting 2.6.

8. **De escalatie verraste in het moment en was kort en hevig.** De driehoek is in het moment verrast door het excessieve geweld. Hoewel men voorbereid was op ongeregelde heden, was het moment, de intensiteit en specifieke werkwijze niet voorzien. De vraag die dat oproept is of dit voorzien had kunnen worden en of dat eventueel tot andere maatregelen had geleid. Onze inschatting is dat deze exacte samenloop van omstandigheden niet te voorspellen was.

9. **Het gevoel van onveiligheid bleef.** Het beeld in de kern-SGBO was dat de rust in de binnenstad terugkeerde na anderhalf uur aan escalaties en incidenten. Wel waren er nog gevoelens van onveiligheid vanuit Maccabi-supporters, ook kwamen er meldingen vanuit de Joodse gemeenschap. Daarnaast kwamen meldingen, waar tussentijds op geacteerd was, opnieuw binnen en kwamen meldingen binnen via bestuurlijke kanalen. Het gevoel van onveiligheid en de sfeer op straat hebben mogelijk bijgedragen aan de vele meldingen die ook na het terugkeren van de operationele rust op straat binnen bleven komen.

10. **Het ontbrak in de nacht aan externe informatievoorziening vanuit de politie en in de vroege ochtend aan betekenisgeving vanuit politie en gemeente.** De afweging niet extern te communiceren is zorgvuldig gemaakt. Tussen 01.40 uur en 09.00 uur zijn geen formele berichten meer gedeeld vanuit politie of gemeente. In de nacht en vroege ochtend na de escalatie volgden vele verontwaardigde reacties, onder andere vanuit de Nederlandse en buitenlandse politiek. Deze reacties waren veelal gebaseerd op indirecte bronnen, op basis van een beperkt informatiebeeld. Het feitelijke beeld was in de vroege ochtend beperkt beschikbaar. Dat maakt dat berichtgeving soms was gestoeld op aannames en mogelijk op geruchten. De impact van deze berichten was groot.

11. **De driehoek poogde in de persconferentie de situatie te duiden met de tot dan toe bekende feiten.** Duiding in de media vond veelal plaats op basis van beelden en op sociale media gedeelde informatie. Dit beïnvloedde het beeld van de politiek. De persconferentie volgde enkele uren na een eerste statement. Vanwege de beperkte beschikbaarheid van informatie sloot deze beperkt aan bij de informatiebehoefte in relatie tot de maatschappelijke onrust.

2.4 Beantwoording onderzoeksvragen

Op basis van onze analyse komen wij tot de volgende beantwoording van de onderzoeksvragen. De verdere toelichting en onderbouwing op deze antwoorden zijn niet per vraag afzonderlijk uitgewerkt, maar komen doorlopend terug in de daaropvolgende hoofdstukken waarin de observaties worden uitgewerkt.

Welke lessen zijn er te trekken t.a.v. de duiding van de risico's van uitsupporters bij Europese voetbalwedstrijden en de bijbehorende maatregelen?

- Het komen tot heldere afspraken die bijdragen aan ordentelijk verloop van dergelijke wedstrijden met de UEFA blijkt in praktijk beperkt mogelijk. De verantwoordelijkheid om risico's te beperken worden veelal bij gemeenten en voetbalclubs gelegd. Eerder riepen burgemeesters die internationaal voetbal faciliteren de UEFA gezamenlijk op om te komen tot een integrale aanpak, waarbij onder andere gekeken zou worden naar vervoersafspraken, verplichte omwisselpunten, het vervroegen van wedstrijden en meer overleg over starttijden. De UEFA heeft hierop niet gereageerd.
- Het tijdig betrekken van Ajax en de Johan Cruijff ArenA in de voorbereiding heeft naar tevredenheid gewerkt. Mede hierdoor hadden alle partijen een integraal beeld op de voorbereiding.

Welke sturing heeft de driehoek gegeven, welke dilemma's zijn er ontstaan en welke afwegingen heeft de driehoek gemaakt?

- De driehoek werkte informatiegestuurd conform gebruikelijke wijze. In de voorbereiding is stilgestaan bij risico's en afwegingen. Het leidde tot het stellen van gezamenlijke doelen, namelijk: de veiligheid in stad en stadion borgen en ruimte te geven aan tegengeluiden waar mogelijk, vanuit het uitgangspunt "Amsterdam is van ons allemaal en de rechtsstaat is er voor iedereen".
- In de aanpak ging men uit van het uitgangspunt risicobeheersing en geen risico-uitsluiting; risico's kunnen immers nooit volledig worden uitgesloten. De driehoek heeft op basis van de beschikbare informatie en verkregen adviezen navolgbare keuzes gemaakt in de maatregelen die juist zijn genomen om ongeregelheden te voorkomen. In de voorbereiding zijn veelal informatiegestuurde besluiten met oog voor risico's genomen en enkele risicogestuurd. Er vond regelmatig overleg plaats waarin steeds nieuwe informatie gedeeld werd en verdiepende en aanvullende vragen gesteld zijn door de driehoek.
- De driehoek hield in de voorbereiding rekening met ongeregelheden. Deze verwachtingen lagen in lijn met eerder geschetste problematiek, zowel geopolitiek, voetbalgerelateerd als ook rond demonstraties en openbare orde en veiligheid. Geopolitieke spanningen hebben steeds vaker weerslag op de stad en vertalen zich steeds vaker in wanordelijkheden die tot op zekere hoogte te voorspellen zijn.
- Bestuurlijke dilemma's hadden onder andere betrekking op besluiten rondom de wedstrijd en of deze door kon gaan. Ook de aanwezigheid van supporters speelde een belangrijke rol, net als de fanwalk. Voorafgaand aan de wedstrijd is nagedacht over momenten na de wedstrijd en de manier waarop supporters veilig in de stad konden zijn. Dit leidde tot het instellen van een veiligheidsrisicogebied (met last op preventief fouilleren) en het doorgaan van (tegen)demonstraties.
- De gemaakte afwegingen en besluiten sloten aan op de doelen die de driehoek stelde, waarbij het borgen van veiligheid werd afgewogen tegen continuïteit.
- Na het kantelmoment, waarop sprake was van escalatie, kwamen meldingen via verschillende kanalen binnen, naast 112 en bij de politie ook direct bij sleutelpersonen waaronder de burgemeester. Deze meldingen zijn allen onderzocht. In veruit de meeste gevallen bleek geen sprake (meer) van een incident.

Met welke dynamiek in de stad werd de politie geconfronteerd? Onder meer de zogenaamde 'flitsaanvallen' tegen individuele personen, welke plaatsvonden in een bredere context van ongeregelheden en spanningen.

- De dynamiek in de stad was er een van tegenstellingen tussen groepen. In de stad waren onder andere voetbalsupporters en demonstranten aanwezig, wat op momenten leidde tot spanningen. De voorbereiding en aanpak richtten zich op een combinatie van voetbalgerelateerd optreden, openbare orde en veiligheid en ruimte geven aan geopolitieke spanningen. Het was daarmee continu balanceren op welk van de vlakken de nadruk lag.
- De politie was op verschillende scenario's voorbereid, waardoor zij kon schakelen en een passende werkwijze kon hanteren. Een scenario van gerichte achtervolgingen door de stad en aanvallen op klein groepjes en individuele personen, was hiervan geen onderdeel. De SGBO achtte een dergelijk scenario naar eigen zeggen niet of nauwelijks voorstelbaar. Een dergelijk scenario deed zich nooit eerder voor.
  - Gedurende de dag vonden rond de Dam verschillende hit and run-acties plaats. Namelijk: het te voet snel en kort aanvallen van groepen door (kleine) groepjes. Doordat vóór de wedstrijd met succes is opgetreden tegen dit type hit and run-acties, verwachtte men ook na de wedstrijd dat het type acties vergelijkbaar zou blijven en dat men 'in control' te blijven.

Op welke wijze zou de politie in de toekomst beter zicht kunnen hebben op deze 'flitsaanvallen' en wat zijn daarin de mogelijke handelingsperspectieven voor optreden?

- De inzet van wendbare middelen die passen bij de wendbaarheid van de reischoppers zoals motoren, bikes en mogelijk scooters. In het verlengde hiervan politiegroepen die opsplitsen en in kleiner verband sneller over een groter gebied verdelen. Dit brengt ook mogelijke veiligheidsrisico's met zich mee voor ingezette eenheden (je verliest de kracht van in groepsverband optreden).
- Het kunnen anticiperen en reageren op wat er op straat gebeurt, vraagt om flexibel optreden en (nog) meer risicogestuurd werken. De kern-SGBO heeft redelijk snel na escalatie gekeken op welke wijze supporters zo snel mogelijk in veiligheid gebracht konden worden. Deze strategie droeg bij aan het relatief snel terugbrengen van de rust, maar niet direct aan het veiligheidsgevoel.

2.5 Leerpunten en aanbevelingen

Op basis van ons overkoepelend beeld en beantwoording van de onderzoeksvragen komen we tot onderstaande leerpunten en aanbevelingen.

Leerpunt	Het actief betrekken van Ajax en Johan Crujff ArenA bij de subdriehoek in de voorbereiding is geen vaste werkwijze, maar bleek effectief.
Aanbeveling	Betrek Ajax en de Johan Crujff ArenA standaard tijdens de voorbereiding op hoogrisico wedstrijden om te komen tot een gezamenlijke aanpak.

Leerpunt	De door supporters geroepen leuzen zijn in het moment niet gesignaleerd, ook niet door de meelopende Israëlische politie.
Aanbeveling	Zorg voor de aanwezigheid van tolken die in verbinding staan met de Nederlandse politie. Door signalering van de inhoud van leuzen door tolken, wordt de afweging over wel of niet ingrijpen een bewuste.

Leerpunt	We bevinden ons in een steeds sneller veranderende wereld (vaak aangeduid als VUCA (Volatile, Uncertain, Complex, Ambiguous) waarin informatie steeds minder betrouwbaar en overzichtelijk wordt en waarin situaties steeds sneller veranderen. De informatieoverload maakt het ingewikkelder om informatie te filteren en te duiden. Gevolg hiervan is dat het lastiger wordt om op basis van de beschikbare informatie te sturen op maatregelen. Dit maakt dat het steeds noodzakelijker wordt om onzekerheden te accepteren en nog flexibeler te zijn in werkwijze en optreden bij onverwachte gebeurtenissen. Dit is niet alleen een uitdaging op gemeentelijk niveau, maar een ontwikkeling waar breder mee wordt geworsteld binnen crisisbeheersing in Nederland.
Aanbeveling	In onze snel veranderende wereld wordt informatie steeds minder betrouwbaar en overzichtelijk. Hierdoor is het voor te stellen dat kritieke besluiten steeds vaker risicogestuurd worden genomen. Ook vraagt die veranderende wereld om ons meer voor te bereiden op flexibel handelen en optreden zodat gereageerd kan worden op onverwachte gebeurtenissen. Het is aan te raden om (aanvullend op het risicodenken wat al is gedaan) na te denken over vragen als: hoe kunnen wij onze flexibiliteit versterken? Wat betekent het voor de besluitvorming en het nemen van maatregelen dat steeds meer rekening moet worden gehouden met risico's, omdat informatie minder betrouwbaar wordt? Denk om dit te operationaliseren bijvoorbeeld aan het toevoegen van een tegendenker aan het SGBO-overleg of de subdriehoek. Deze kan op momenten met een frisse blik kritisch kijken naar risico inschattingen en scenario's. Houd de feedback-loop van waarnemingen ten aanzien van situaties en gebeurtenissen kortcyclisch in beeld.

Leerpunt	Op de dag van de wedstrijd is vanuit opsporing veel digitaal potentieel bewijsmateriaal verzameld en opgeslagen. Dit droeg later bij aan het opsporingsproces. Het verzamelen gebeurde voornamelijk op eigen initiatief van individuele functionarissen.
Aanbeveling	Zorg voor een duidelijke afstemming tussen politie en OM en beleg een opdracht en heldere kaders richting opsporing bij het verzamelen van online potentieel bewijsmateriaal.

Leerpunt	Hoofd Opsporing (HOPS) was in eerste instantie niet direct opgeroepen voor de kern-SGBO. Hierdoor heeft de HOPS van de desbetreffende dag lang doorgewerkt tot aflossing aanwezig was
Aanbeveling	Schaal bij een dergelijke situatie een ruim kern-SGBO op, zodat wanneer sprake is van een grote opsporingscomponent, deze direct kan worden opgepakt.

Leerpunt	Een uitgebreide en daarmee tijdsintensieve overdracht tijdens een lopende operatie draagt soms niet bij aan rust en efficiëntie.
Aanbeveling	Pas de wijze van overdragen aan op wat nodig is wanneer tijdens een overdracht de situatie acuut verandert. Doe dit dan bijvoorbeeld per SGBO-functionaris (knop-hoofd).

Leerpunt	In de nacht is zeer terughoudend tot niks gecommuniceerd, dit was een weloverwogen besluit. Belangrijkste afweging was dat er nog een te beperkt feitelijk beeld was. Daarnaast zag men als risico dat communicatie zou bijdragen aan onjuiste beeldvorming. Deze afweging past in de afweging informatiegestuurd te werken. Ondanks de uitdaging van het gebrek aan informatie blijft het mogelijk te benoemen wat er wel bekend is en had bijvoorbeeld een handelingsperspectief gegeven gekund. Dit betekent met name iets voor operationele communicatie en in het verlengde daarvan had mogelijk eerder bestuurlijke duiding kunnen plaatsvinden.
Aanbeveling	Vanuit crisis- en risicocommunicatie perspectief is het raadzaam om blijvend te voorzien in informatie, ook als deze zeer beperkt beschikbaar is. Enerzijds om actief zichtbaar te zijn en te blijven informeren vanuit een betrouwbare partij, anderzijds om waar mogelijk de perceptie van onveiligheid te beïnvloeden met handelingsperspectieven. Actiever communiceren past bij de crisiscommunicatie doelstelling: informatievoorziening. Dat kan op operationeel niveau. Activeer hiervoor bijvoorbeeld communicatie in de SGBO. Kijkend naar passende communicatie interventies dan kan juist het benoemen van maatschappelijke onrust en het gebrek aan feitelijke informatie helpend zijn. Dit vraagt enerzijds blijvend communiceren door politie (bijvoorbeeld in de vorm van een live blog zoals in de dag na de ongeregelheden is ingezet). En anderzijds het vroeg in de ochtend afgeven van een statement van de burgemeester vanuit het crisiscommunicatie doel: betekenisgeving en mogelijk ook al schadebeperking (oproepen melding te maken bijvoorbeeld van incidenten).

Leerpunt	Het gevoel van onveiligheid dat ontstond is herkend, maar het lukte beperkt om dit gevoel weg te nemen.
Aanbeveling	Communiceer een duidelijk handelingsperspectief (wat kunt u doen?) en blijf ook in de nachtelijke uren uitleggen wat er gebeurt, wat de politie en de gemeente doen, en waarom. Zet bij aanhoudende meldingen in op het vergroten van het veiligheidsgevoel.

Leerpunt	Na de gebeurtenissen leeft het gevoel dat, indien de subdriehoek in het Command and Control Center (CCC) had gezeten, dit de korte communicatielijnen en informatiepositie had versterkt. Om die reden kiest de politie ervoor om dit uit te proberen en de subdriehoek in het CCC te positioneren in plaats van de ArenA. Daardoor ontstaat het risico het gevoel van 'sfeer proeven' in het stadion te verliezen.
Aanbeveling	Zorg voor een directe communicatielijnt tussen het CCC en de Johan Cruijff ArenA om relevante informatie snel en efficiënt met elkaar te delen. Voer na een aantal keer een evaluatie uit om de effectiviteit en voor- en nadelen van de aanpassing naar het CCC te beoordelen.

2.6 Groeiende invloed van risicofactoren bij ongeregelheden

De wijzen waarop ongeregelheden ontstaan zijn niet nieuw. Ongeregelheden brengen bekende uitdagingen en dilemma's met zich mee. De afgelopen jaren deed het COT geregeld onderzoek naar de voorbereiding op ongeregelheden en het gezamenlijk optreden van gezagsdriehoeken. Hierin is de groeiende invloed van verschillende risicofactoren te zien, die ook in Amsterdam een rol speelden.

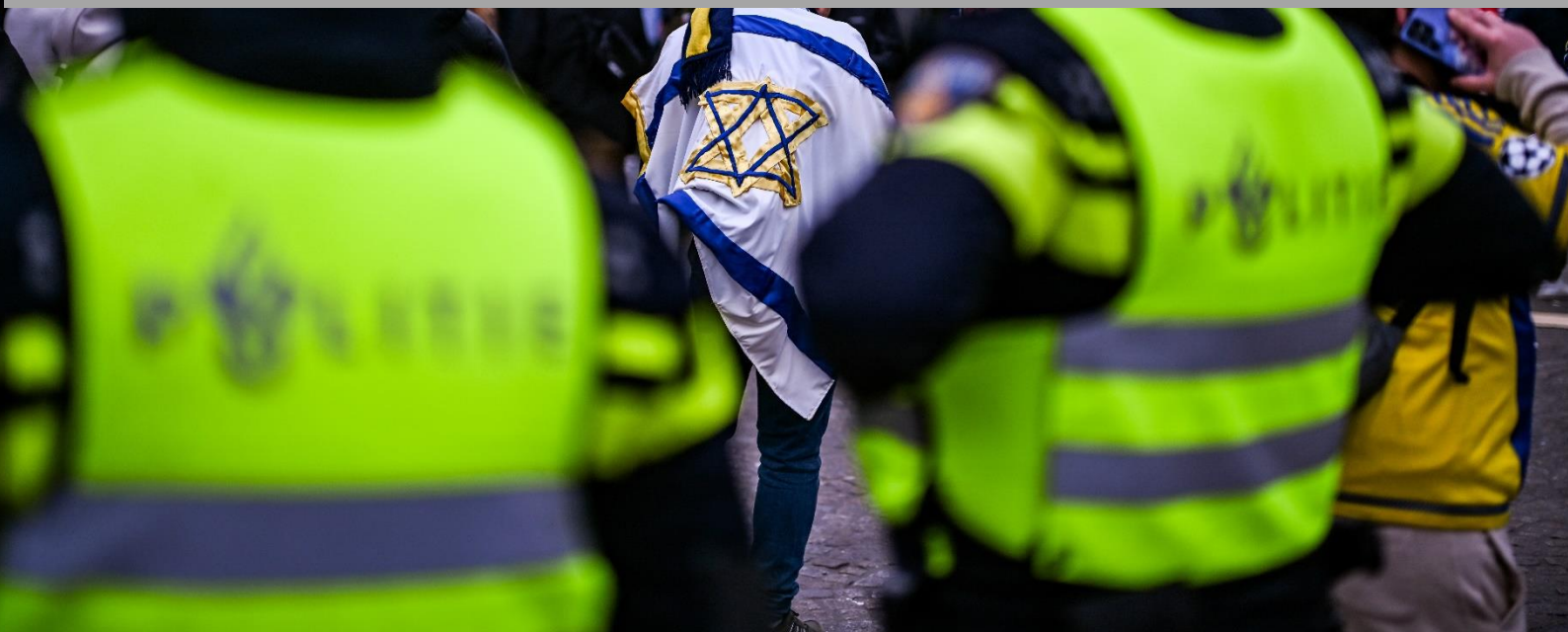
VUCA-wereld. De term VUCA is ontstaan in de jaren '90 en staat voor Volatility (volatiliteit), Uncertainty (onzekerheid), Complexity (complexiteit) en Ambiguity (ambiguïteit). Het beschrijft de steeds veranderende, onvoorspelbare en complexe wereld waarin organisaties tegenwoordig opereren. In een VUCA-wereld worden traditionele risico- en crisismanagementtechnieken uitgedaagd, omdat de omgeving voortdurend verandert. Het raakt daarmee ook aan de complexiteit die ontstaat doordat informatie steeds minder betrouwbaar wordt. Informatie is tegenwoordig vaak incompleet of tegenstrijdig. Dat maakt het steeds moeilijker op informatie te vertrouwen in je aanpak.

De rol van sociale media. Sociale media speelden een nadrukkelijke rol in de totstandkoming van de ongeregelheden. Oproepen zijn eenvoudig te plaatsen en verspreiden razendsnel. Ook draagt niet feitelijke berichtgeving actief bij aan het gevoel van onveiligheid. Een 'eenvoudige' oproep kan hierdoor snel uitmonden in iets groots, met veel belangstelling en aandacht. Daarnaast delen groepen zelf beelden van het eigen handelen. Geweldsincidenten zijn soms bijna live te volgen. Het is lastig om in real-time de betrouwbaarheid van berichten te verifiëren en bruikbare informatie te scheiden van fictie.

Mis- en desinformatie als beïnvloeding. In het verlengde van de vorige punten is ook de rol van mis- en desinformatie steeds relevanter. De situatie in Amsterdam bracht een dynamiek op gang, waarin verschillende berichten, ook in de dagen ná het geweld, het onveiligheidsgevoel voedden. Het omgevingsbeeld bestaat altijd uit een mix van feitelijke informatie en fictie (zoals oude beelden, geruchten, etc.). De wens te reageren op deze berichten is logisch, maar de situatie vraagt ook om een zekere terughoudendheid ten aanzien van bestuurlijke duiding. Veel feitelijke omstandigheden zijn nog onbekend waardoor ontkrachten of bevestigen vaak nog onmogelijk is. Het is zaak wel afspraken te maken over hoe partners zo snel mogelijk hun eigen beeld en eigen informatie kunnen blijven delen. Communiceren zonder daarbij in te gaan op geruchten die leven, maar erkennen dat deze er zijn en onderdeel zijn van onderzoek brengt rust en kan ervoor zorgen dat onjuiste berichtgeving en duiding een minder grote impact heeft.

Het kantelpunt en de snelheid van escalatie. De situatie in Amsterdam laat wederom zien hoe snel een beheersbare situatie kan escaleren. Groepsvorming komt geleidelijk tot stand en groeit gestaag. Op enig moment nam het aantal incidenten toe. Relschoppers bleken zich dermate bewust van de mogelijkheden en onmogelijkheden van de politie, dat zij zich zo organiseerden dat op verschillende plekken tegelijkertijd incidenten plaatsvonden. Dit leidde tot dilemma's over al dan niet ingrijpen: het stellen van grenzen kan ook escalerend werken. Het veranderende beeld vroeg om een snelle verandering van tactiek en strategie van politie, zodat zij aan kon sluiten bij de snelle wendbaarheid van de kleine groepjes.

Wij-Zij denken Groepsgeweld wordt versterkt als de groep zich kan richten tot een andere groep, die zij als gemeenschappelijke 'vijand' zien. Het aanhoudende geweld in het Midden-Oosten, en de reacties daarop, hebben het wij-zij denken versterkt. Verschillende incidenten in de avond voor de wedstrijd en op de dag van de wedstrijd versterkten dit. Deze voedingsbodem voor groepsgeweld is er ook nu nog: het geweld kan op ieder moment weer oplaaien. Wanneer de manier waarop in de politiek en de media wordt gedebatteerd het wij-zij denken versterkt, kan dit impact hebben op onrust in de stad en het risico op ongeregelde heden vergroten.

3 Voorbereiding en risico-inschatting

In dit hoofdstuk benoemen we onze observaties die betrekking hebben op de voorbereiding van de wedstrijd Ajax-Maccabi Tel Aviv, de Nationale Kristallnachtherdenking en de aangekondigde demonstraties. Deze gaan zowel in op de operationele voorbereiding als de strategische. Beiden liggen in elkaars verlengde.

3.1 Gemeente, politie, OM, Ajax, Johan Cruijff ArenA startten tijdig met de voorbereiding en duiding van de wedstrijd en werkten nauw en intensief samen

De voorbereiding van de wedstrijd Ajax-Maccabi Tel Aviv op 7 november 2024 start direct na de loting in Monaco op 30 augustus 2024, en wordt operationeel voorbereid door een subdriehoek voetbal. Deze legt op verschillende momenten zowel operationele als strategische dilemma's voor aan de driehoek en vraagt hen actief om besluiten te nemen. De dilemma's die in de voorbereiding naar voren komen zijn onder andere: het verbieden van de wedstrijd, het weren van Maccabi-Tel Aviv-supporters, de risicoclassificatie van de wedstrijd, het toestaan van de fanwalk en bijhorende route en het spanningsveld tussen faciliteren en beschermen van demonstraties versus beheersen van risico's voor de openbare orde. Op elk van de thema's is zorgvuldig gekeken wat de situatie vraagt zowel op operationeel als bestuurlijk niveau. De situatie is bekeken zowel vanuit voetbalperspectief als vanuit openbare orde en veiligheid. Er was sprake van een collectieve toewijding en nauwe samenwerking, waar eenieder aan bijdroeg. Ondanks de heftige gebeurtenissen is deze samenwerking positief ervaren. De snelheid van afstemmen, het zorgvuldig stilstaan bij dilemma's en besluiten en het werken vanuit een gezamenlijk doel draagt daar aan bij.

3.2 Het risico rondom de wedstrijd is door alle partijen serieus genomen. De voorbereiding en aanpak heeft betrekking op verschillende aandachtsgebieden en vond plaats vanuit gemeenschappelijke doelen en uitgangspunten

De risico's rondom de wedstrijd zijn door alle betrokkenen zeer serieus genomen. Er was sprake van een complexe situatie, met een deels onvoorspelbare dynamiek. Al in de vroege voorbereiding waren verschillende betrokkenen zich bewust van de bijzondere context waarin de wedstrijd plaatsvond en de verschillende aandachtsgebieden: het voetbal zelf, de geplande demonstraties, de Kristallnacht-

Bijzondere context is dat de wedstrijd samenvalt met de Nationale Kristallnachtherdenking waar verschillende hoogwaardigheidsbekleders bij aanwezig zijn. Deze herdenking is door 700 genodigden bijgewoond. Eerdere herdenkingen verliepen rustig. Verschillende evenementen met aanwezigen uit de Joodse gemeenschap zijn het afgelopen jaar echter verstoord. De herdenking startte donderdag 7 november om 18.30 uur en duurde tot 20.00 uur.

herdenking en de bredere geopolitieke spanningen. Er is niet alleen vanuit voetbalperspectief voorbereid, maar ook met oog voor demonstraties en de geopolitieke gevoeligheden. Een duidelijk voorbeeld hiervan is de inschaling van de wedstrijd als hoog risico-wedstrijd. Het meenemen van de perspectieven heeft bijgedragen aan een integrale aanpak in de voorbereiding op de wedstrijd.

Driehoekspartners en betrokken partijen zoals Ajax en de Johan Cruijff ArenA hadden duidelijke gemeenschappelijke doelen:

- de veiligheid in de stad borgen;
- ruimte geven aan alle geluiden waar mogelijk.

Het uitgangspunt hierbij was “Amsterdam is van ons allemaal en de rechtsstaat is er voor iedereen”. Deze doelen en uitgangspunten hebben geholpen om te komen tot besluiten bij dilemma’s. De genomen maatregelen en besluiten in de voorbereiding sluiten aan bij deze doelen.

3.2.1 Het mogelijk verbieden van de wedstrijd en omgang met supporters

In de voorbereiding op de voetbalwedstrijd onderzoekt de subdriehoek eventuele risico’s, mogelijke scenario’s en maatregelen om een oordeel te vellen over de wedstrijd en aanwezigheid van supporters. Onderdeel hiervan is een beeld krijgen van het profiel van de Maccabi-supporters. Om hier zicht op te krijgen is contact geweest met verschillende stakeholders. Zo reist een team met vertegenwoordiging vanuit Amsterdam standaard mee naar de loting om direct in gesprek te gaan en informatie in te winnen. Vertegenwoordigers van de politie en van Ajax wonen het veiligheidscongres van de UEFA bij, vragen informatie op bij het Centraal Informatiepunt Voetbalvandalisme (CIV) en stemmen het beeld af met de veiligheidscoördinator van Maccabi Tel Aviv. Tijdens deze gesprekken komt naar voren dat tussen de supporters van Ajax en Maccabi Tel Aviv geen rivaliteit bestaat. Daarnaast bestuderen ze het historisch profiel van de supportersgroep en houden rekening met de onderlinge verhoudingen tussen Ajax en Maccabi Tel Aviv. De analyse laat geen informatiebeeld zien dat er een bijzonder risico is op supportersgeweld. Een uitzondering op dit beeld is een geweldsincident in Athene in maart 2024 tussen Maccabi-supporters en pro-Palestijnse demonstranten. Ook is het bij partijen bekend dat er een fanatieke kern is: de ‘Ultra Macabees’, waar een deel ook van aanwezig zal zijn. Uit driehoeksnotities blijkt dat er geen concrete informatie is dat supporters zich prepareren op (grootschalige) confrontaties of op andere wijze de openbare orde willen verstoren. De driehoek concludeert dat er vanuit openbare orde, veiligheids- en dreigingsperspectief geen reden of juridische grondslag is om de Maccabi-supporters te weren of de wedstrijd te verbieden. In lijn met de gestelde doelen wordt de wedstrijd toegestaan met aanwezigheid van supporters.

3.2.2 Risicoclassificatie van de wedstrijd

Kijkend vanuit voetbalperspectief zou de wedstrijd Ajax-Maccabi Tel Aviv geen hoog risico-kwalificatie krijgen. Het informatiebeeld van de politie, de UEFA en de clubs geven hiertoe geen aanleiding. Desondanks bestempelt de subdriehoek de wedstrijd wel als hoog risico-wedstrijd en wordt deze ook als zodanig voorbereid. Dit vanwege de context waarin de wedstrijd plaatsvindt. Dit betreft de geopolitieke spanningen, de actuele pro-Israël en pro-Palestijnse sentimenten rondom de situatie in het Midden Oosten, de Kristallnachtherdenking, een eerder incident in Athene tussen Maccabi-supporters en pro-Palestijnse demonstranten, en tot slot de gelijktijdige wedstrijd van AZ in Alkmaar tegen het Turkse Fenerbahçe.

3.2.3 Toestaan van de fanwalk en de keuze voor de route daarvan

Een ander dilemma, dat zowel operationeel als tijdens bestuurlijk voorbereidende overleggen aan de orde kwam, was de manier waarop omgegaan moest worden met de beoogde fanwalk. Een geïdentificeerd risico uit de supportersanalyse was dat Maccabi-supporters geprovoceerd zouden kunnen worden. Reacties zoals van pro-Palestijnse aanhangers zouden kunnen leiden tot incidenten over en weer. Hierdoor leek in de voorbereiding een route via het Centraal Station uitgesloten vanwege de wekelijkse pro-Palestijnse demonstratie. Daarnaast zou de fanwalk mogelijk bezoekers van de Nationale Kristallnachtherdenking kruisen, wat onwenselijk was. Met dit in het achterhoofd, stond de

(sub)driehoek stil bij zowel het toestaan van een fanwalk, als ook hoe de route zou moeten zijn, en adviseerde de driehoek hierover. De (sub)driehoek nam als uitgangspunt dat Maccabi-supporters veilig en ongestoord in de stad moeten kunnen verblijven en net als andere supporters veilig een fanwalk moeten kunnen houden. De driehoek onderstreepte dat. Uit contact met Maccabi Tel Aviv bleek dat supporters een fanwalk planden, waardoor de politie stelde dat het niet te voorkomen was dat supporters zich ook zonder toestemming en afspraken zouden verzamelen om een fanwalk starten.

Alles overwegend besloot de driehoek dat de fanwalk door kon gaan. Wel is met verschillende scenario's rekening gehouden, waaronder het stilleggen van de fanwalk indien vuurwerk wordt afgestoken. Ook is grootschalig aanhouden niet uitgesloten, bij geweldplegingen of andere strafbare feiten. Tot slot is gesproken over het scenario dat tijdens de fanwalk politieke uitingen konden worden gedaan. Mocht dit gebeuren dan zou de fanwalk om kunnen slaan in een demonstratie. Dat betekende dat in dat specifieke geval de Wet openbare manifestaties (Wom) van toepassing wordt en ook in lijn met die wet gehandeld zou worden.

Route fanwalk

De route van de fanwalk is zorgvuldig afgewogen. Verschillende alternatieven zijn onderzocht, bijvoorbeeld de route van de Dam naar de Nieuwmarkt. Deze had niet de voorkeur, hierop adviseerde het GVB negatief. Op station Nieuwmarkt kunnen geen speciale metro's ingezet worden om supporters rechtstreeks naar de ArenA te vervoeren. De subdriehoek adviseerde uiteindelijk de lange route te lopen naar het Weesperplein: deze route bood minder kans op confrontaties met pro-Palestijnse demonstranten en was daarom operationeel beter te begeleiden. Nadeel hiervan was dat dit een langere route betreft waardoor ook langer het risico op wanordelijkheden ontstaat. Uiteindelijk week de driehoek weloverwogen af van het advies en besloot op 4 november om de route van de Dam naar het Stationsplein te laten verlopen, vanwege de vrees voor ongeregelheden bij de route naar het Weesperplein. De route naar het Stationsplein bleek uiteindelijk ook operationeel haalbaar, omdat de pro-Palestijnse demonstratie niet meer plaatsvond.

3.2.4 Ruimte geven aan demonstraties en beheersen van risico's in de openbare orde

Op 4 november wordt een demonstratie aangekondigd tegen "*de aanwezigheid van Maccabi Tel Aviv Football Club ten tijde van een genocide tegen de Palestijnen, tegen voetbalclub Ajax die hun aanwezigheid mogelijk maakt, en om het publiek van de wedstrijd bewust te maken*". Deze kennisgeving geeft aan dat demonstranten op donderdag 7 november tussen 17.00 uur en 23.45 uur bij de hoofdingang van de Johan Cruijff ArenA willen demonstreren. Op basis van deze kennisgeving maakt de subdriehoek een inschatting van de risico's. Advisering vond plaats op basis van het uitgangspunt dat 'zoals altijd demonstraties beschermd en gefaciliteerd worden zodat betogers veilig gebruik kunnen maken van het recht op betoging'. Na de kennisgeving is regelmatig contact geweest tussen de organisatie van de demonstratie en de politie om ervoor te zorgen dat de demonstratie rustig zou verlopen. Daarbij wijst de politie de organisatie er op dat zij verantwoordelijk zijn voor een ordelijk en veilig verloop van de demonstratie. Het demonstratierecht gaat nooit zo ver dat een demonstratie altijd op de door de organisatie gewenste manier gefaciliteerd en beschermd moet worden. Ook vond een gesprek plaats met de burgemeester, politie en organisator van de demonstratie. In gesprekken is geprobeerd om samen tot een voor beide partijen werkbare oplossing te komen.

De subdriehoek concludeert alles overwegend dat er omstandigheden zijn die een beperking op de locatie rechtvaardigen en licht dit ook toe aan de organisatie. Deze beperkingen liggen in lijn met de in de Wom genoemde belangen: de inschatting is dat het voor de politie operationeel onmogelijk wordt om op een verantwoorde en veilige wijze de forse bezoekersstromen (+/- 56.000) te reguleren en tegelijk een demonstratie rondom de Johan Cruijff Arena te faciliteren en te beschermen. Naast de wedstrijd vindt ook een concert plaats in AFAS Live met een bezoekersstroom van +/- 6000. Daarnaast ziet de subdriehoek een risico op wanordelijkheden tussen demonstranten en supportersgroepen omdat ook Ajax-supporters via een statement op social media lieten weten geen "politiek" in en rondom het stadion te willen.

Uiteindelijk adviseert de subdriehoek om de demonstratie te verplaatsen naar het Anton de Komplein. De politie geeft aan de demonstranten hier wel te kunnen beschermen en te kunnen faciliteren. De driehoek besluit om dit advies te volgen en de burgemeester bevestigt dit schriftelijk bij de organisator.

3.2.5 Veiligheidsrisicogebied

Op 6 november 2024 stelde de burgemeester een veiligheidsrisicogebied (met mogelijkheid om preventief te fouilleren) in voor delen van Amsterdam, met name in de omgeving van het Centraal Station, de Dam en de Johan Cruijff ArenA, inclusief het tussenliggende metrostation. Deze gold op 7 november 2024 van 13:00 uur tot 24:00 uur.

Dit besluit was gebaseerd op actuele informatie van de politie. Uit deze informatie bleek vrees voor ernstige verstoring van de openbare orde door zwaar illegaal vuurwerk en mogelijke confrontaties tussen supporters en demonstranten. Het instellen van het veiligheidsrisicogebied sluit aan bij andere maatregelen die door de burgemeester en/of de driehoek zijn genomen. Het paste bij de gestelde doelen: het droeg bij aan de veiligheid in de stad, zorgde dat de wedstrijd doorgang kon vinden en liet, binnen de gestelde kaders, ruimte geven aan verschillende perspectieven.

3.3 In de voorbereiding werkten partijen overwegend informatiegestuurd, met oog voor risico's. Daarbij is uitgegaan van het uitgangspunt risicobeheersing en geen risico uitsluiting. Risico's zijn immers nooit volledig uit te sluiten

De meeste partijen, met uitzondering van de Johan Cruijff ArenA, werkten overwegend informatiegestuurd in de voorbereiding en tijdens de operatie. De driehoek benoemt dat het informatiebeeld van de politie het uitgangspunt vormt in de voorbereiding en dat steeds gekeken is naar het actuele beeld.

In de voorbereiding bekeek de subdriehoek verschillende dilemma's en besprak of er op basis van de beschikbare informatie aanvullende besluiten nodig waren van de driehoek. Nieuwe informatie is steeds beoordeeld om af te wegen of het nodig was om (aanvullende) maatregelen te treffen en wanneer aanvullend advies nodig was voor de driehoek. Daarbij is breed gekeken naar mogelijke risico's. Vanwege de bijzondere context is op verschillende momenten uitgebreid stilgestaan bij het informatiebeeld en gekeken welke partijen informatie tot hun beschikking hadden om het beeld compleet te maken. Het leidde bijvoorbeeld tot het risicogestuurde besluit de wedstrijd als hoog risico voor te bereiden.

De Johan Cruijff ArenA besloot de wedstrijd risicogestuurd voor te bereiden vanwege onder andere de geopolitieke spanningen. Deze aanpak was het resultaat van eerdere bevindingen uit het verleden, zoals het omgaan met de dreiging op het dance feest Sensation in 2016. Vanuit die lessen en ervaringen koos de ArenA bewust om zich, ondanks het ontbreken van een concrete dreiging, te anticiperen op mogelijke risico's die anders waren dan gebruikelijk bij risicovoetbalwedstrijden (met name activisme). Ze keken daarbij naar de risico's voor de Ajax-Maccabi Tel Aviv wedstrijd en bepaalden op basis daarvan passende maatregelen om deze zoveel mogelijk te mitigeren. Dit resulteerde in een vroegere start van de voorbereidingen dan normaal, structurele overleggen in een breder comité en operationele maatregelen zoals interne trainingen voor het personeel, om hen voor te bereiden op het omgaan met meldingen. Zo is bijvoorbeeld ook het dak gesloten vanuit het risico dat mogelijk vuurwerk of drones het stadion zouden bereiken.

Het risico op confrontaties tussen groepen is steeds erkend vanuit zowel een informatiegestuurd als risicogestuurd uitgangspunt. Het risico dat gericht gezocht zou worden naar Maccabi-supporters vanuit een antisemitische context is echter nooit expliciet gedefinieerd. Een dergelijke situatie had zich tot deze avond nooit eerder zo expliciet voorgedaan. De politie achtte het voorstelbaar, gezien de ervaringen van de avond voorafgaan en de dag en het informatiebeeld dat incidenten zouden blijven

plaatsvinden binnen een vergelijkbaar patroon zoals die zich ook eerder op de dag manifesteerde. En daarmee binnen de voorziene scenario's zou blijven.

In een steeds sneller veranderende, onvoorspelbare en complexe wereld (VUCA-wereld) wordt informatie steeds minder betrouwbaar en zal een steeds flexibelere inzet noodzakelijk zijn om te kunnen anticiperen op risico's. Een meer risicogestuurde werkwijze had mogelijk aanleiding gegeven om maatregelen te doordenken waarvoor de beschikbare informatie geen directe aanleiding gaf. Het is denkbaar dat dit had geleid tot andere besluiten. De kans is reëel dat deze besluiten op verontwaardiging hadden kunnen rekenen omdat het risico zich nog niet manifesteerde en de maatregel ter voorkoming is.

3.3.1 Informatieuitwisseling tijdens de voorbereiding

In de voorbereiding onderhouden betrokken partijen, zoals de driehoek (gemeente, Openbaar Ministerie, politie), intensief contact met elkaar en met stakeholders zoals Ajax, de Johan Cruijff ArenA, UEFA, CIV en de NCTV om informatie op te halen⁴. In de voorbereidingsfase richten zij zich onder andere op het opstellen van een risicoanalyse, het onderzoeken van het profiel van Maccabi-supporters, en het maken van een dreigingsinschatting. De subdriehoek informeert bij diverse bronnen, waaronder het Centraal Informatiepunt Voetbalvandalisme (CIV), veiligheidsfunctionarissen van Maccabi Tel Aviv, en de politie in Tel Aviv die bekend is met de club. Ook legt Ajax tijdens het UEFA Veiligheidscongres op 11-12 september contact met de veiligheidscoördinator van Maccabi Tel Aviv om een eerste beeld over de supporters op te halen, waaruit geen aanleiding signalen naar voren komen van blijkt voor specifieke risico's op supportersgeweld. Hoewel volgens respondenten doorgaans niet al deze partners worden aangehaakt voor een profiel van supporters, willen betrokken partijen de kans zo klein mogelijk maken dat relevante informatie wordt gemist.

Uit documenten blijkt dat de driehoek voorafgaand aan de wedstrijd herhaaldelijk contact heeft gehad met de NCTV voor aan actueel dreigingsbeeld, mede vanwege de nationale Kristallnachtherdenking en met de minister van Justitie en Veiligheid en de Israëlische ambassadeur.

Op 29 oktober vraagt de burgemeester de NCTV om een extra dreigingsinschatting, deze signaleert geen concrete dreiging voor de Nationale Kristallnachtherdenking.

Betrekken van stakeholders

Op verschillende momenten in de voorbereiding sluiten Ajax en de Johan Cruijff ArenA bij de subdriehoek aan. Zij worden bijgepraat over het informatiebeeld van de politie, de doelen en uitgangspunten worden gedeeld, ook wordt gesproken over beleids- en tolerantiegrenzen. Deze afstemming is geen standaard werkwijze, maar draagt volgens Ajax wel bij aan het totaalbeeld en beter begrip voor beleids- en tolerantiegrenzen vanuit bijvoorbeeld de gemeente. Op die manier wordt het voor clubs ook makkelijker hun beleid en maatregelen daarop aan te sluiten. Aangezien risicowedstrijden vaker voorkomen, kan overwogen worden deze werkwijze standaard toe te passen in voorbereidingen op risicowedstrijden, om op deze manier de informatie-uitwisseling te bevorderen.

---

⁴ De Inspectie Justitie en Veiligheid voert een diepgaander onderzoek uit naar informatie uitwisseling (zie ook 1.1).

5.1, 2, e

4. Van de aanloop naar de wedstrijd tot het kantelmoment na de wedstrijd

In dit hoofdstuk beschrijven we onze observaties ten aanzien van de aanloop naar de wedstrijd en het moment dat de situatie in de stad omslaat en sprake is van escalatie. We kijken zowel naar de operationele als strategische dilemma's en besluiten.

4.1 Escalaties op de avond voor de wedstrijd leidden tot het tijdig heroverwegen van maatregelen en treffen van aanvullende maatregelen

In aanloop naar de wedstrijd arriveren verschillende supporters op woensdag 6 november 2024 in Amsterdam. In de avond en de nacht vinden verschillende incidenten plaats in de binnenstad. Zo dreigt rond 21:00 uur een confrontatie tussen de wekelijkse pro-Palestijnse-demonstratie op het Stationsplein en de Maccabi-supporters. De politie weet dit te voorkomen. Rond 23.00 uur worden bij de Johan Cruijff Arena pro-Palestijnse teksten met graffiti gespoten. De politie houdt vier verdachten aan. Korte tijd later wordt gemeld dat bij de Johan Cruijff Arena anti-Israël teksten via een diaprojector op de gevel gericht staan.

Een moment van escalatie die avond is het incident waarbij een Maccabi-supporter op het Rokin een Palestijnse vlag van een gevel trekt. Het incident wordt gefilmd en breed gedeeld. Ook worden taxi's aangevallen en verschijnen hiervan beelden online. Dit leidt tot het online mobiliseren van taxichauffeurs. Zij verzamelen richting Holland Casino waar op dat moment een groep Maccabi-supporters aanwezig is. Dit werd tijdig gesignaleerd door politie en hierop zijn maatregelen op getroffen.

Direct gevolg van de incidenten van woensdagavond en -nacht is dat op donderdagochtend 7 november 2024 de driehoek extra bij elkaar komt. De driehoek heroverweegt het maatregelenpakket en kijkt of de wedstrijd en fanwalk door kunnen gaan. Het merendeel van de Maccabi-supporters is op dit moment al in de stad of onderweg waardoor besloten wordt door te gaan met de wedstrijd zoals voorbereid.

De SGBO komt eerder dan gepland (12:30 uur in plaats van 13:30 uur) in dienst en treft aanvullende maatregelen. Zo wordt meer ME in dienst gehaald en wordt gekeken naar aanvullend materieel. De

scenario's zoals voorbereid worden doorgenomen om te kijken of meer wijzigingen noodzakelijk zijn. Vooruitdenkend wordt een kern-SGBO voor de nacht opgeroepen om ook te zorgen voor grootschalig optreden in de nacht. Naar aanleiding van het driehoeksoverleg is een appel gedaan op KNVB, UEFA, Ajax en Maccabi Tel Aviv dat het gaat om sport en niet om politiek. Ook is een dringend appel gedaan richting taxi organisaties om hun achterban op te roepen rust te bewaren en niet de confrontatie te zoeken dan wel zich te laten provoceren door supporters of andere groepen in de stad.

Informatiedeling

Gedurende de dag van de wedstrijd blijft het informatiebeeld van de politie zich conform verwachting ontwikkelen. Online chatgroepen worden gemonitord en informatie die daarin verschijnt wordt geverifieerd. Op enig moment wordt meermaals gesproken over incidenten bij Strandvliet. Hierop wordt herhaaldelijk door de politie ingezet, bij aankomst is het telkens rustig. Hierdoor groeit het vermoeden dat hier bewust meldingen worden gedaan ter afleiding.

Online worden veel verschillende plannen gedeeld die zich niet zichtbaar manifesteren, dit maakt het lastig verifiëren welke informatie wel of niet klopt. Ook mogelijke hit and run-acties worden gedeeld, deze manifesteren zich ook gedurende de dag op momenten. Omdat deze acties paste bij het beeld was de verwachting op dit punt in control te blijven. Dit beeld is steeds tussentijds afgestemd met de driehoek.

Tijdens de wedstrijd neemt de subdriehoek plaats in de Johan Cruijff ArenA om snel informatie te kunnen delen. Hierdoor zijn de lijnen kort tussen de subdriehoek, Ajax en de Johan Cruijff ArenA en is er zicht op de situatie in het stadion en het sentiment dat speelt. Na de gebeurtenissen leeft bij enkelen het idee dat het plaatsen van de sub in het CCC bij had kunnen dragen aan de informatiepositie en kortere communicatielijnen. Daarom wordt nu uitgetoetst om de subdriehoek bij risicovoetbalwedstrijden te verplaatsen naar het CCC van de politie, waarbij de stadioncommandant en de HOHA in de ArenA blijven. Dit betekent wel dat de korte lijnen vanuit Ajax en de Johan Cruijff ArenA minder geborgd zijn, wat het lastiger maakt om het beeld richting de subdriehoek te brengen. Belangrijk is om daarom wel te borgen hoe dit richting de subdriehoek komt, bijvoorbeeld door het delen van beelden, faciliteren van een laagdrempelige manier van contact zoeken en op gezette tijden (digitaal) afstemmen.

4.2 De tijdens de fanwalk geroepen leuzen zijn niet gesignaleerd; hierop had ingegrepen kunnen worden

Rond 17:30 uur begint de fanwalk van Maccabi Tel Aviv-supporters van de Dam richting het Centraal Station. Deze verloopt volgens de vooraf vastgestelde route en wordt begeleid door de politie. Rond de fanwalk lopen verschillende groepjes pro-Palestijnse demonstranten. De fanwalk verloopt redelijk op een enkel incident na. Tijdens de fanwalk zijn leuzen geroepen die achteraf als kwetsend en/of racistisch bestempeld worden. Hierop had ingegrepen kunnen worden, het signaleren had tot een bewuste afweging ten aanzien van wel of niet ingrijpen moeten leiden.

In de voorbereiding is als uitgangspunt afgesproken dat op het moment dat tijdens de fanwalk politieke uitingen gedaan zouden worden, deze onder de Wom valt en zou worden ingegrepen. De inhoud van de leuzen was echter in het moment niet bekend, waardoor de politie niet ingreep. Als deze wel bekend was geweest en als zodanig gehoord en erkend, had dit volgens verschillende betrokkenen mogelijk tot een ander optreden geleid. Achteraf valt niet vast te stellen of optreden had bijgedragen aan een ander verloop van de avond.

4.3 Het besluit Ajax en Maccabi-supporters gelijktijdig te laten uitstromen is een weloverwogen en navolgbaar besluit

In de uren voorafgaand aan en tijdens de wedstrijd is het beeld op straat beheersbaar. In de omgeving van het Anton de Komplein, waar op dat moment een demonstratie gaande is, vinden verschillende

incidenten plaats. Zo wordt zwaar illegaal vuurwerk richting de politie gegooid, waarna de ME ingrijpt. Dit incident valt binnen de scenario's die zijn voorbereid.

Online neemt ondertussen de dreiging vanuit verschillende hoeken toe en verschijnen berichten van onder andere pro-Palestijnse-aanhangers. Zo bleek dat reischoppers voornemens waren om Maccabi-supporters op te wachten op de routes naar het hotel. In toenemende mate wordt gesproken over onder andere het opwachten en aanvallen van Israëliische supporters en "Joodse mensen" op routes naar hotels. Ook wordt gesproken over aanvallen in kleine groepjes. De internetrecherche besluit informatie uit chatgroepen op gezette tijden vast te leggen. Deze berichten zijn besproken in het SGBO-overleg, waar sprake was van concrete plannen en locaties werd in lijn met de aanpak eerder op de dag gezorgd voor robuuste en zichtbare aanwezigheid.

Het beeld in de SGBO blijft dan ook dat acties en patronen vergelijkbaar blijven met het beeld dat zij eerder op de dag zagen. Politiecapaciteit wordt onder andere verplaatst richting verschillende hotels waar Maccabi-supporters verblijven, ook bij metrohaltes en in de binnenstad is politie zichtbaar aanwezig. Op basis van de beschikbare informatie bespreekt de SGBO opnieuw de uitstroom van supporters na de wedstrijd en bekijkt of het vermengen van supportergroepen past bij het informatiebeeld. Ze besluiten weloverwogen deze gelijktijdig te laten uitstromen uit het stadion. Eén van de overwegingen hierbij is dat het vermengen van de supportergroepen voorkomt dat Maccabi-supporters als groep geïsoleerd worden en daarmee een target vormen voor mogelijke gerichte aanvallen. Daarnaast zou het ophouden van Maccabi-supporters in het stadion kunnen leiden tot een confrontatie met Fenerbahçe-supporters op het station, omdat zij dan rond hetzelfde tijdstip daar zouden arriveren. Tussen deze twee groepen bestaat wel animositeit. Het besluit met betrekking tot de uitstroom is daarmee genomen vanuit zowel voetbalperspectief als openbare orde en veiligheid.

4.4 De timing en vorm van operationele overdracht tussen de SGBO-staven bleek achteraf ongelukkig

Nagenoeg tijdens het kantelmoment van escalatie op straat vindt ook de overdracht plaats van de SGBO van de dag naar de kern-SGBO voor de nacht. Doel van de gezamenlijke overdracht is het verloop van de inzet tot dan toe bespreken. Verschillende procesverantwoordelijken (knoppenhoofden) moeten echter het gezamenlijke stafoverleg verlaten om sturing te geven aan de operatie omdat de acute situatie op straat hierom vraagt. De escalatie in de stad doet de SGBO's besluiten de gezamenlijke overdracht niet af te maken. De kern-SGBO van de nacht neemt de regie over en legt de volledige focus bij de situatie op straat. Verschillende respondenten geven aan dat het moment van de overdracht noodzakelijk was omdat de SGBO van de dag al tussen de 12 en 16 uur in dienst was. Wel had de overdrachtvorm wellicht anders gekund of gemoeten, bijvoorbeeld alleen per individueel procesverantwoordelijke en zonder gezamenlijk stafoverleg. Op die manier was de kern-SGBO sneller in positie gekomen om de situatie over te nemen. De gezamenlijke overdracht, en het moment daarvan, hebben geen of nauwelijks impact gehad op de operatie en daarmee de situatie op straat. Een overdracht had met name bijgedragen aan een goede afsluiting van diensten en daarmee comfortabel gevoel bij de SGBO van de dag.

Het hoofd Opsporing (HOPS) van de dag kon niet gelijktijdig met de andere knophoofden worden afgelost. Voor de kern-SGBO was geen HOPS opgeroepen. Rond 01:00 uur werd dit alsnog gedaan vanwege enerzijds de escalatie in de nacht en anderzijds het grote aantal arrestanten. Verschillende respondenten geven aan dat het zinvol was geweest eerder ook een HOPS op te roepen.

4.5 De escalatie verraste in het moment en was kort en hevig

De driehoek is verrast door het excessieve geweld dat zich plots manifesteerde en dat in het moment geduid werd als geweld met antisemitisch karakter. Hoewel men continu voorbereid was op ongeregelheden en rekening hield met confrontaties tussen groepen, was het kantelmoment, de intensiteit en de specifieke werkwijze niet voorzien. De vraag die dat oproept is dan of dit voorzien had

kunnen worden en of dat eventueel tot andere maatregelen had geleid. Onze inschatting is dat dit niet te voorzien was.

Rond 23:00 uur is de wedstrijd afgelopen en komt de gelijktijdige uitstroom van thuis- en uitsupporters op gang. De uitstroom verloopt volgens verwachting; er zijn wel incidenten, maar deze passen steeds bij de risico-inschatting die vooraf is opgesteld. De situatie blijft daarmee ook direct na de wedstrijd voor de politie beheersbaar die nog steeds op veel risicolocaties in de stad robuust en zichtbaar aanwezig is. Dit maakt snel ingrijpen op incidenten mogelijk.

Rond middernacht verandert het beeld in de stad. Het is aannemelijk dat vanwege de grote politieaanwezigheid rondom de Johan Cruijff ArenA en in de binnenstad de aanpak van relschoppers verandert. Er vindt een escalatie plaats van geweldsincidenten binnen een tijdsbestek van ruim anderhalf uur (23:55 – 01:30 uur). Deze escalatie verraste de SGBO en de driehoek en was kort en hevig. Het informatiebeeld laat op dat moment zien dat in flitsmomenten gerichte aanvallen plaatsvonden tegen kleine groepjes en individuele personen, met name Maccabi-supporters, Israëliërs, naast Joods veronderstelde personen.

Alhoewel de inzet van de politie het overgrote deel van de dag en avond aansloot bij de incidenten en bleef binnen de vooraf bedachte scenario's, blijkt de inzet op het kantelmoment van escalatie niet optimaal te zijn. Het maakte dat de massieve en in groepsverband optredende ME onvoldoende konden toespitsen op deze 'flitsaanvallen'. Gezien de ontwikkelingen besluit de driehoek om 00:15 uur het veiligheidsrisicogebied uit te breiden. De politie besluit om 00:25 uur de strategie te wijzigen naar het samenbrengen van Maccabi-supporters met de in de stad aanwezige ME-capaciteit, om verdere escalatie te voorkomen en de supporters te beschermen tegen geweld. Daaropvolgend brengt de ME een groep van 150 Maccabi-supporters vanaf de Dam en het Spui met GVB bussen naar hun hotels. Om 01:30 uur worden twee veiligheidsrisicogebieden toegevoegd rondom de hotels waar Maccabi-supporters verblijven.

5. Gevoel van onveiligheid, mediadynamiek en persconferentie

In dit hoofdstuk beschrijven we de situatie kort na de escalatie en gaan we in op de mediadynamiek, de communicatie en de persconferentie.

5.1 Gevoel van onveiligheid bleef

Het beeld in de kern-SGBO is dat de situatie beheersbaar wordt en de rust in de stad terugkeert. Op sociale media bestaat echter een beeld dat het aantal incidenten aanhoudt. Vanaf 01:24 uur ontvangt de politie geen meldingen meer van aanvallen. Tegelijkertijd ontvangt de politie nog wel meldingen die wijzen op onrust en gevoelens van onveiligheid. Maccabi-supporters maken meldingen en ook komen meldingen vanuit de Joodse gemeenschap binnen. De meldingen gaan onder andere over het niet durven nemen van een taxi, het onveilig voelen in een hotel of bang zijn om te worden opgewacht. Ook komen meldingen binnen bij de politie over vermeende vermissingen, omdat bijvoorbeeld familieleden hun naasten niet kunnen bereiken. De politie start hier een onderzoek naar, maar heeft zelf geen informatie die wijst op ontvoeringen of gijzelingen. Alle binnengekomen 112-meldingen loopt de politie uit. De meldingen over onveiligheidsgevoelens staan in contrast met het beeld op straat en de informatie die de politie ontvangt. Het is voorstelbaar dat het sterke gevoel van onveiligheid en de gespannen sfeer in de stad bijdroegen aan het aantal meldingen.

De driehoek levert gedurende de nacht en de vroege ochtend aanzienlijke inspanningen om de rust in de stad te herstellen. Er vonden meerdere driehoeksoverleggen plaats (om 03:00 uur, 05:00 uur, 08:00 uur en 11:00 uur). De driehoek neemt verschillende besluiten: in de nacht verlengen zij de aanwijzing van het eerder ingestelde veiligheidsrisicogebied en voegen zij twee veiligheidsrisicogebieden toe rondom twee hotels waar Maccabi-spelers en supporters verblijven, het intensiveren van het Draaiboek Vrede (dat al sinds 7 oktober 2023 actief was) en uiteindelijk het afschalen van de politie-inzet op het moment dat dit kon. In de ochtend valt het besluit tot het instellen van een noodverordening.

Informatieuitwisseling in de vroege ochtend

Die nacht was het voor de driehoekspartners een uitdaging om tot een gedeeld beeld te komen. Zo komen meldingen binnen via verschillende kanalen: de meldkamer, de gemeente Amsterdam en rechtstreeks via contact met de burgemeester van Amsterdam. Het duidelijke uitgangspunt tijdens de nacht was het verzamelen van feiten, vooral omdat meldingen van onveiligheid niet overeenkwamen met het operationele beeld dat rust was teruggekeerd op straat. De burgemeester had in dat kader gedurende de nacht veelvuldig contact met verschillende betrokkenen, zoals de ambassadeur van Israël over de onrust rondom de hotels en het informeren over de genomen maatregelen. In de vroege ochtend vond overleg plaats tussen de NCTV, het ministerie van JenV en de minister-president om hen bij te praten over de situatie en werd besloten een persconferentie te organiseren.

5.2 Het ontbrak in de nacht aan externe informatievoorziening vanuit de politie en in de vroege ochtend aan betekenisgeving vanuit politie en gemeente

In de nacht is zeer terughoudend tot niks gecommuniceerd, dit was een weloverwogen besluit. Belangrijkste afweging was dat er nog een te beperkt feitelijk beeld was. Daarnaast zag men als risico dat actief communiceren zou bijdragen aan onjuiste beeldvorming en onrust. Deze afweging past ook in de afweging informatiegestuurd werken.

De politie plaatst in de nacht om 01.40 uur een bericht met daarin een beknopte opsomming van het verloop van de dag en avond en het aantal aanhoudingen tot dat moment. In dit bericht wordt aangegeven dat vanwege de onrust politie zichtbaar aanwezig is. Het eerst volgende formele bericht is het officiële statement van de driehoek om 09:00 uur 's ochtends. De driehoek licht de situatie op de nacht toe en hier wordt verwezen naar de persconferentie om 12.30 uur. In de vroege ochtend besteden media veel aandacht aan de situatie in de nacht.

Vanuit crisis en risicocommunicatieperspectief⁵ is het advies herhaaldelijk informeren wanneer de perceptie van onveiligheid groot is en het risico eveneens als groot wordt gezien. Dit kan bijvoorbeeld doormiddel van korte berichten en statements die helpen om regie te houden. Ook geeft dit de gelegenheid te blijven herhalen dat veel feiten en omstandigheden nog onbekend zijn.

Tijdens de nacht ontbrak het aan (live) verslaggeving, behalve van YouTuber Bender die wel ter plaatse was. Op social media verschijnen wel al na de escalatie verschillende berichten over de geweldsincidenten in Amsterdam rond de wedstrijd Ajax–Maccabi Tel Aviv. In de vroege ochtend ontwikkelde het internationale beeld zich snel. De duiding was echter vaak niet gebaseerd op feitelijke informatie. In deze berichten wordt de situatie beschreven als extreem en historisch pijnlijk, waarbij afzenders melden dat er sprake is van een gewelddadige en georganiseerde aanval tegen Israëlische supporters en Joodse mensen. Er verschijnen berichten online waarbij men spreekt over een pogrom, over massale vermissingen en over Israëlische reddingsvluchten. Er volgden vele verontwaardigde en geschokte reacties, onder andere vanuit de Nederlandse en buitenlandse politiek. Deze reacties waren veelal gebaseerd op beperkte informatie en geruchten.

---

⁵ Kijkend naar het vaak toegepaste communicatiekruispunt (Van Ruler, 1998) in risicocommunicatie dan zou informeren of dialogiseren een logische strategie zijn als sprake is van een hoge dreigingsperceptie.

Een greep uit de berichtgeving volgt hieronder:

08 – 11 - 02:58 - X-bericht Danny Danon (Permanente Vertegenwoordiger van Israël bij de Verenigde Naties):

 Danny Danon
@dannydanon

We are receiving very disturbing reports of extreme violence against Israelis and Jews on the streets of Holland. There is a pogrom currently taking place in Europe in 2024.
These are the true faces of the supporters of the radical terrorism we are fighting. The western world needs to wake up now!!
This is the time when the UN should immediately and clearly condemn the violence of the Palestinians and their supporters. The Dutch authorities must take decisive action against terrorism now.

08 – 11 - 05:20 - Eerste politieke reactie in Nederland door Geert Wilders op X:

 Geert Wilders
@geertwilderspvv

Looks like a Jew hunt in the streets of Amsterdam. Arrest and deport the multicultural scum that attacked Maccabi Tel Aviv supporters in our streets. Ashamed that this can happen in The Netherlands. Totally unacceptable. x.com/MichaelVis_/st..

08 – 11 - 05:51 - X-bericht vanuit de minister president van Israël:

 Prime Minister of Israel
@IsraeliPM

The Prime Minister has directed that two rescue planes be sent immediately to assist our citizens.

The harsh pictures of the assault on our citizens in Amsterdam will not be overlooked.

08 – 11 - 06:00 - X-bericht vanuit LTC Nadav Shoshani (International spokesperson IDF). Gerepost door Israël Defense Forces:

 LTC Nadav Shoshani
@LTC_Shoshani

The targeted attacks against Jews and Israelis in Amsterdam tonight, are horrific and barbaric. The images of the violence toward Jewish people in Europe are a painful reminder of our history.

The IDF has an historic duty of protecting our people, wherever they are. We are preparing to deploy a mission to rescue Israelis from Amsterdam.

Read that again: the IDF is deploying a rescue mission for Israelis being attacked in Amsterdam

08 – 11 - 06:03 - X-bericht vanuit Geert Wilders:

Geert Wilders ✓
@geertwilderspvv

A pogrom in the streets of [#Amsterdam](#).

We have become the Gaza of Europe.

Muslims with Palestinian flags hunting down Jews.

I will NOT accept that. NEVER.

The authorities will be held accountable for their failure to protect the Israeli citizens.

Never again.

08 – 11 - 07:09 - X-bericht vanuit premier Dick Schoof

Dick Schoof ✓
@MinPres

Met afschuw de berichtgeving uit Amsterdam gevolgd. Volstrekt onacceptabele antisemitische aanvallen op Israëliërs. Ik sta in nauw contact met alle betrokkenen. Zojuist in een call met [@IsraeliPM](#) Netanyahu benadrukt dat de daders zullen worden opgespoord en vervolgd. Het is nu rustig in de hoofdstad.

08 – 11, 08:03 X bericht vanuit Benny Gantz (politicus in Israël):

בני גנץ - Benny Gantz ✓
@gantzbe

The disturbing pogrom last night in Amsterdam not only shakes every Jew to his core, but reminds us of dark and painful days in Europe.

This is a wake up call to Europe and to the world - these are the faces of evil that Israel has been defending itself against for more than a year.

I'm praying this morning for the safety and swift return home of all Israelis in Amsterdam.

The Dutch government is responsible for the safety of Israelis in the Netherlands and it must do everything within its power to protect them in the face of such vile antisemitic terrorists.

08 – 11, 08:22 X-bericht vanuit Geert Wilders:

Geert Wilders ✓
@geertwilderspvv

Het veroordelen van de jodenjacht in Amsterdam is niet genoeg. De daders moeten het land uit.

Ik waarschuw al ruim twintig jaar voor de groeiende jodenhaat in NL door de voortdurende massaimmigratie en islamisering van ons land.

Ik wil een spoeddebat met [@MinPres](#) Schoof.

08 – 11, 09.00 Statement Amsterdamse driehoek:

 Gemeente Amsterdam
@AmsterdamNL

 ...

Lees hier de reactie van de Amsterdamse driehoek nav incidenten afgelopen nacht 📌

08 – 11 - 09:53 X-bericht vanuit LTC Nadav Shoshani (International spokesperson IDF):

 LTC Nadav Shoshani
@LTC_Shoshani

 ...

Following the directive of the political echelon, the IDF mission will not be departing to Amsterdam.

08 – 11 - 10:47 - X-bericht vanuit Ursula von der Leyen (voorzitter Europese Commissie):

 Ursula von der Leyen
@vonderleyen

 ...

Outraged by last night's vile attacks targeting Israeli citizens in Amsterdam.

I just spoke with @MinPres Schoof.

I strongly condemn these unacceptable acts.

Antisemitism has absolutely no place in Europe. And we are determined to fight all forms of hatred.

08 – 11, 11:19 X-bericht vanuit Caroline van der Plas, (Fractievoorzitter BBB):

 Caroline van der Plas
@lientje1967

 ...

Verschrikkelijk. En dat terwijl in Amsterdam ook herdenking was van de Kristallnacht. We zien het al maanden gebeuren. Regelrechte Jodenhaat in Nederland. Wij staan achter de Joodse gemeenschap. Antisemitisme moet keihard worden aangepakt en niet worden gefaciliteerd. 🇺🇸 🇮🇸 🇳🇱

08 – 11, 13:34, X-bericht vanuit Emmanuel Macron (president Frankrijk, vertaald vanuit het Frans):

 Emmanuel Macron
@EmmanuelMacron

 ...

Les violences contre des citoyens israéliens à Amsterdam rappellent les heures les plus indignes de l'Histoire. Je les condamne fermement et j'adresse mon soutien aux blessés. La France continuera de lutter contre l'odieux antisémitisme sans relâche.

Translated from French by Google

The violence against Israeli citizens in Amsterdam recalls the most shameful hours in history. I strongly condemn it and express my support to the injured. France will continue to fight relentlessly against odious anti-Semitism.

08 – 11, 19:27 X-bericht vanuit Joe Biden (voormalig president Verenigde Staten):

 President Biden Archived
@POTUS46Archive

 ...

The Antisemitic attacks on Israeli soccer fans in Amsterdam are despicable and echo dark moments in history when Jews were persecuted.

We've been in touch with Israeli and Dutch officials and appreciate Dutch authorities' commitment to holding the perpetrators accountable.

We must relentlessly fight Antisemitism, wherever it emerges.

5.3 De driehoek poogde in de persconferentie de situatie te duiden met de tot dan toe bekende feiten

De gehele situatie, samen met de razendsnelle ontwikkeling in beeldvorming op zowel nationaal als internationaal niveau maakte dat er veel vragen leefden. Om die reden besloot de driehoek in de vroege ochtend tot een persconferentie. Deze vond plaats op vrijdag 8 november om 12:30 uur in de Stopera.

Voor de persconferentie meldde een groot aantal media zich. De driehoek lichtte de gebeurtenissen in de avond en nacht een voor een toe. Allen spraken hun schok uit over de geweldsincidenten en betuigden sympathie. Zij benadrukte dat de politie een uitzonderlijk grote inzet had gepleegd en dat de voorbereiding intensief was. Ook gingen zij in op de maatregelen die de politie nam om de orde te handhaven de komende dagen.

De timing van de persconferentie was onvermijdelijk. De internationale aandacht en geruchten waren van dermate omvang dat een gezamenlijk persconferentie wenselijk was en alle partijen hadden tijd nodig informatie te verzamelen. De tijd tussen de eerste formele reactie van de driehoek om 09.00 uur in de ochtend en de persconferentie om 12.30 uur was relatief lang. Dit is begrijpelijk en navolgbaar, desalniettemin kan het zinvol zijn tussentijdse momenten van zichtbaarheid te creëren, zodat tijdens de persconferentie ook duiding een belangrijke rol kan spelen.

Inhoudelijk kijken respondenten zowel operationeel als bestuurlijk wisselend terug op de invulling van de persconferentie. Enerzijds benoemen betrokkenen dat zij positief terug kijken, anderzijds geven betrokkenen aan dat het feitelijker, beknopter en neutraler had gekund, omdat het beeld nog incompleet was. Een andere variant, bijvoorbeeld een statement, zou dan passender zijn. In een later stadium zou een persconferentie om de situatie te duiden dan alsnog passend zijn.

Taalgebruik

Burgemeester Halsema verwees in de persconferentie naar het woord 'pogrom' en gaf aan dat zij zich kon voorstellen dat mensen daaraan moesten denken. Het gebruik van de term leidde tot discussie en kon rekenen op gemengde reactie uit de samenleving. Sommige commentatoren begrepen de keuze voor het woord om het geweld te benadrukken, anderen meenden dat het niet overeenkwam met de Amsterdamse gebeurtenissen. De burgemeester licht later ook toe dat het woordgebruik onbedoelde effecten had. Het is belangrijk aandacht te hebben en zorgvuldig te kijken naar de 'tone of voice'. Het woordgebruik is onderdeel geweest van een zorgvuldige afweging en voorbereiding. De term is gebruikt omdat deze ook door anderen in duiding gebruikt werd. Discussie over woordkeuze is veelvoorkomend en niet te voorkomen, het blijft een persoonlijke afweging. Wel is het belangrijk om voorzichtig te zijn met termen die een polariserend effect kunnen hebben.

In de nasleep van de gebeurtenissen vonden diverse incidenten en verschillende ontwikkelingen plaats. Incidenten in de stad die leidde tot politie inzet en het nemen van extra veiligheidsmaatregelen. Bezocht de burgermeester bijeenkomsten. Daarnaast besteedde de media in de dagen erna ook uitgebreid aandacht aan de situatie. De ontwikkelingen die zich na de persconferentie voordeden, maken geen onderdeel uit van dit rapport.

Bijlagen

Bijlage A - Tijdljn op hoofdlijnen

In deze tijdljn worden de belangrijkste gebeurtenissen uiteengezet die hebben plaatsgevonden rondom de ongeregelheden rondom de wedstrijd Ajax–Maccabi Tel Aviv. De tijdljn kijkt vanaf de loting van de UEFA tot de persconferentie de dag na de wedstrijd en biedt een overzicht van de maatregelen genomen door de politie en andere betrokkenen, evenals de kritieke momenten. Alle gebeurtenissen vonden plaats in 2024.

Tijd en datum	Gebeurtenis
30 augustus	UEFA loting bepaalt datum Ajax–Maccabi Tel Aviv (7 november).
11-12 september	Politie en Ajax nemen deel aan het UEFA veiligheidscongres in voorbereiding op de wedstrijd.
16 september	Burgemeester geeft schriftelijk toestemming voor het spelen van onder andere de wedstrijd van donderdag 7 november.
9 oktober	Politie start SGBO op en begint met operationele voorbereiding.
22 oktober	Eerste subdriehoek vindt plaats. Daarna vinden tot aan de wedstrijd meerdere overleggen plaats, o.a. met de driehoek over de voorbereiding.
29 oktober	Burgemeester vraagt NCTV om extra dreigingsinschatting; NCTV signaleert geen concrete dreiging.
29 oktober	Contacten gelegd met Israëlische veiligheidsfunctionarissen via Foreign Liaison Officer (FLO) en politie Tel Aviv
4 november	Aankondiging Pro-Palestijnse-demonstratie Johan Cruiff ArenA tegen <i>“de aanwezigheid van Maccabi Tel Aviv Football Club ten tijde van een genocide tegen de Palestijnen, tegen voetbalclub Ajax die hun aanwezigheid mogelijk maakt, en om het publiek van de wedstrijd bewust te maken”</i> .
5 november	Besluit verplaatsen Pro Palestijnse-demonstratie van Johan Cruiff ArenA naar Anton de Komplein en aanwijzen veiligheidsrisicogebieden (De Dam, het Wallengebied, Centraal Station en gebied rond ArenA plus de tussenliggende metrolijn).
6 november	
21.00 uur	Confrontatie dreigt tussen wekelijkse pro-Palestijnse-demonstratie en Maccabi-supporters.
23.00 uur	Op de Dam is er rond 23.00 uur een incident, waarbij door Maccabi-supporters over een Palestijnse vlag wordt gelopen.
23.00 uur	Bij de Johan Cruiff ArenA worden met graffiti pro-Palestijnse leuzen gespoten en met een diaprojector worden anti-Israël teksten geprojecteerd.
0.00 uur	Er wordt op het Rokin een Palestijnse vlag van een gevel getrokken door een groep van circa 50 aanhangers van Maccabi. Maccabi-supporters trekken door de stad met anti-Palestijnse uitingen. Er worden taxi's aangevallen en vernield met riemen.
1.00 uur	Taxichauffeurs mobiliseren zich richting Holland Casino, waar een grote groep Maccabi-supporters zich bevindt.
7 november	
10:15 uur	De subdriehoek vergadert n.a.v. de gebeurtenissen in de nacht, bespreekt of politie-inzet volstaat en overweegt de wedstrijd alsnog te verbieden.
11:30 uur	De driehoek vergadert n.a.v. de gebeurtenissen in de nacht, bespreekt of politie-inzet volstaat en overweegt de wedstrijd alsnog te verbieden.
	Verzoek aan Ajax om stadion eerder open te stellen zodat Maccabi-supporters eerder naar binnen kunnen.
12:30 uur	Startbriefing SGBO politie.
	Diverse contacten burgemeester:

	<ul style="list-style-type: none"> • Met Ajax, KNVB en Israëlische ambassadeur om oproep te doen sport en politiek te scheiden. • Met taxiorganisaties om confrontaties te vermijden. • Met minister Justitie en Veiligheid en NCTV om te informeren over gebeurtenissen en getroffen maatregelen. • Met gemeente Alkmaar om te bezien hoe Fenerbahçe supporters uit Amsterdam kunnen worden gehouden.
12.15 uur	Eerste supporters op de Dam.
13.30 uur	500 Maccabi-supporters op de Dam aanwezig. Sfeer is volgens de politie gespannen. Politie is voortdurend actief om de situatie beheersbaar te houden.
17.00 uur	Start demonstratie Anton de Komplein
17.30 uur	Fanwalk vanaf de Dam naar Centraal Station. Maccabi-supporters roepen leuzen in het Hebreeuws. Politie begeleidt naar gereserveerde metrostellen om naar stadion te reizen.
18.00 uur	Demonstratie Anton de Komplein wordt onrustig.
18.30 uur	Aanvang herdenking Kristallnacht in de Portugees Israëlische Synagoge.
21:00 uur	Start wedstrijd Ajax–Maccabi Tel Aviv.
+/- 23:00 uur	Einde wedstrijd.
23:00 uur – 23:45 uur	Uitstroom ArenA en instroom binnenstad.
22.58 uur	Beeld in chatgroepen verhardt.
23:00 uur	Situatie rond het stadion is beheersbaar.
23.55 uur	Kantelpunt, de situatie slaat om.
8 november	
23:55 – 1:30 uur	Escalatie aan geweldsincidenten in de binnenstad door reischoppers tegen kleine groepjes en individuele personen, waaronder Maccabi-supporters, Israëliërs en Joods veronderstelde personen
00:15 uur	Driehoek breidt status veiligheidsrisicogebied uit tot 06:00 uur.
00:15 uur	Wisseling van SGBO-staf.
00:25 uur	Politie wijzigt strategie naar verzamelen en naar hotels brengen van Maccabi-supporters.
01:24 uur	Politie ontvangt geen meldingen meer van aanvallen, wel meldingen van Maccabi-supporters en meldingen vanuit de Joodse gemeenschap die zich onveilig voelen.
01:30 uur	Twee veiligheidsgebieden worden toegevoegd rondom twee hotels waar Maccabi-spelers en -supporters verblijven.
02:58 uur	X-bericht van Permanente vertegenwoordiger van Israël bij de Verenigde Naties dat er een pogrom gaande is. Roept op tot onmiddellijke actie.
03:00 uur	Driehoeksoverleg
05.20 uur	Eerste X-bericht van politicus Geert Wilders dat er een Jodenjacht gaande lijkt te zijn in Amsterdam.
05:30 uur	Burgemeester Halsema belt met minister van Justitie en Veiligheid
05.51 uur	Bericht Premier Israël dat twee reddingsvluchten gestuurd zullen worden naar Nederland.
05:00 uur	Driehoeksoverleg.
06.03 uur	X-bericht van politicus Geert Wilders dat autoriteiten verantwoordelijk worden gehouden voor hun falen in beschermen van Israëlische burgers.
06.15 uur	Bericht dat minister van buitenlandse zaken van Israël naar Nederland komt om gewonde supporters te bezoeken en op te halen.
07.00 uur	Burgemeester Halsema belt met minister van JenV en minister-president.
07.09 uur	X-bericht van minister-president Schoof dat hij met afschuw de berichtgeving volgt en in contact staat met Netanyahu.

08.00 uur	Driehoeksoverleg.
09:00 uur	Statement van de driehoek.
11:00 uur	Driehoeksoverleg: besluit instellen noodverordening en veiligheidsrisicogebied.
12:30 uur	Persconferentie driehoek Amsterdam.

Bijlage B – Documentenoverzicht en verwijzingen

20241107- Draaiboek Veiligheidszaken AFC AJAX – Maccabi Tel Aviv
Aanvulling op Bestuurlijke Rapportage Ajax-Maccabi
Aanwijzing 174b 8 november 2024 00 uur tot 06 uur.
Aanwijzing VRG Ouder-Amstel
Aanwijzingsbesluit Ajax – Maccabi (7 november 2024)
Aanwijzingsbesluit VRG vrijdag 8 november 2024.docx
Agenda 5e stafoverleg Ajax-Maccabi Tel Aviv + Herdenking Kristalnacht
Besluit bgm Amsterdam VRG Ajax-Maccabi (1).pdf
Bijlagen HON
Bijlagen Meldkamer
Bijlagen SGBO (HIN)
BR Ajax-Maccabi.docx
BR Ajax-Maccabi.pdf
Concept oplegger Ajax-Maccabi Tel Aviv versie driehoek
Concept oplegger Ajax-Maccabi Tel Aviv versie sub
COWA.pdf
Duiding Ajax Maccabi.pdf
Formulier verklaring spoedpublicatie
FW Rasterkaart Spui.pdf.msg
Gevraagde besluiten noodverordening en handelingsperspectieven.pdf
Gesprek Ajax met driehoek 14 oktober
Handelingsperspectieven noodverordening
HIN vragen n.a.v. ingelast stafoverleg Ajax-Maccabi Tel Aviv + Herdenking Kristalnacht
Hotels Maccabi overzicht
Hotels maccabi supp centrum
Jaarnaal HBB
Jaarnaal Staf AC
Namen CDT Ajax-Maccabi
Noodverordening 10 nov ondertekend
Noodverordening 9 november
Noodverordening november 2024
Notulen 2e Stafoverleg Ajax-Maccabi Tel Aviv
Notulen 3e Stafoverleg Ajax-Maccabi Tel Aviv + Herdenking Kristalnacht
Notulen 4e Stafoverleg Ajax-Maccabi Tel Aviv + Herdenking Kristalnacht
Notulen 5e Stafoverleg Ajax-Maccabi Tel Aviv + Herdenking Kristalnacht
Notulen briefing Ajax-Maccabi Tel Aviv + Herdenking Kristalnacht 0015
Notulen briefing Ajax-Maccabi Tel Aviv + Herdenking Kristalnacht 1500
Notulen briefing Ajax-Maccabi Tel Aviv + Herdenking Kristalnacht 1700
Notulen briefing Ajax-Maccabi Tel Aviv + Herdenking Kristalnacht 2100
Notulen briefing Ajax-Maccabi Tel Aviv + Herdenking Kristalnacht 2245
Notulen stafoverleg 8-11 1930 uur
Notulen stafoverleg 8-11- 22.00 uur
Notulen stafoverleg 8-11- 24.00 uur
Notulen Startbriefing Ajax-Maccabi Tel Aviv + Herdenking Kristalnacht
OB Herdenking Kristalnacht op 07 november 2024 in de Portugese Synagoge te Amsterdam opzet WOM brief demonstraties 9 – 10 nov
Plattegrond VRG Asd + OA t.b.v Ajax – Maccabi Tel Aviv
Raadsbrief_11_november_Halsema
Scenario's Kristalnacht
Scenarios Ajax-Maccabi 7 november 2024 versie driehoek
Scenarios Ajax-Maccabi 7 november 2024 versie sub
Sfeerverbaal versie
Staf 0700 uur
Staf 0745 uur
Staf Ajax Maccabi 9 oktober
Tijdslijn Ajax Maccabi

VRG 14 november
VRG 8 november
VRG Leonardo Hotel Oost
VRG Leonardo Hotel West.
Wombrief demonstratie Arena Ajax Maccabi-versie driehoek

Verwijzingen

Van Den Brink, S. M. (2025, 11 februari). *Gemeenten vragen UEFA om afspraken over uitsupporters rond Europese wedstrijden*. NOS. <https://nos.nl/artikel/2555357-gemeenten-vragen-uefa-om-afspraken-over-uitsupporters-rond-europese-wedstrijden>

Betteke van Ruler (1998), *Strategisch Management van Communicatie*. Wolters Kluwer.

Bijlage C – Respondentenlijst

Burgemeester Amsterdam
Hoofdofficier van Justitie Amsterdam
Politiechef Amsterdam
Directeur Openbare Orde en Veiligheid Amsterdam
Voetbal officier van justitie
Algemeen Commandanten SGBO 1
Algemeen Commandant SGBO 2
Hoofd Orde Handhaving SGBO 1
Hoofd Orde Handhaving SGBO 2
Hoofd Opsporing SGBO 1
Hoofd Opsporing SGBO 2
Hoofd Informatie SGBO 1
Hoofd Informatie SGBO 2
Vertegenwoordiging Ajax
Vertegenwoordiging Johan Crujff Arena
Vertegenwoordiging Openbare Orde en Veiligheid gemeente Amsterdam
Woordvoerder burgemeester

Disclaimer leerevaluatie

Deze evaluatie is gebaseerd op documentatie ingezien tijdens de periode waarin de evaluatie is uitgevoerd. Nieuwe of aanvullende informatie kan van invloed zijn op de inhoud en de geformuleerde conclusies en aanbevelingen. Het COT beschikt alleen over informatie waar het rechtswege toegang tot heeft. Rapporten worden in beginsel in opdracht van de opdrachtgever gemaakt en niet gepubliceerd. Eén kopie wordt bewaard voor juridische, IT- en wetgeving- en toezichtdoeleinden.

Over het COT

Het COT is een gespecialiseerd bureau op het gebied van veiligheids- en crisismanagement. Ons werkterrein strekt zich uit van vraagstukken over de vormgeving van veiligheidsbeleid tot de voorbereiding op crisissituaties. Met onze kennis en kunde helpen we opdrachtgevers in complexe situaties waarbij grote risico's worden gelopen, strategische belangen op het spel staan en vaak vele stakeholders zijn betrokken. Advies, onderzoek, en training en oefening vormen de basis van onze dienstverlening. Het COT is een volledige dochteronderneming van Aon Nederland.

Meer informatie: www.cot.nl of cot@cot.nl.

© Beeld ANP

© COT Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement 2025.